

ΕΤΑΙΡΕΙΑ

συγγραφέων

HELLENIC

AUTHORS'

SOCIETY

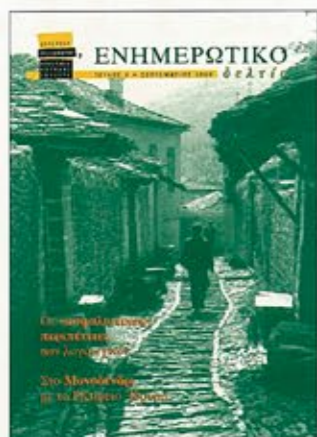
ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ

ΤΕΥΧΟΣ 3 • ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2006

δελτίο

Οι «ασφαλιστικές»
περιπέτειες
των λογοτεχνών

Στο Μονοδένδρι
με το Ριζάρειο Ίδρυμα

ΤΕΥΧΟΣ Ο Κ Τ Ω Β Ρ Ι Ο Σ 2 0 0 6

3 ενημερωτικό δελτίο

3 Στο Μονοδένδρι με το Ριζάρειο Ίδρυμα

4-9 Εκδήλωση για τα 25 χρόνια της Εταιρείας και Βράβευση του Mario Vitti

10-13 Συνέντευξη Τύπου για το ασφαλιστικό

14-16 Εκδρομή εργασίας στα Ζαγοροχώρια

17-18 Επετειακές εκδηλώσεις στο Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων και μεταφραστών στη Ρόδο

Οι πέντε στυλοβάτες της προστασίας των σύγχρονων ευρωπαϊκών δικαιωμάτων

19-20 Ημέρα Ποίησης

21 Συναντήσεις με νέους πεζογράφους και ποιητές

22-23 Θεωρία της λογοτεχνίας

24-25 Ομοσπονδία Ευρωπαίων Συγγραφέων

26 Επισκέψεις στις φυλακές

27 Νέα και ειδήσεις της εταιρείας

28-29 Καλωσορίζουμε τα νέα μας μέλη

30-32 Μνήμες μελών

ΠΡΟΚΛΗΣΗ

Στη φωτογραφία του εξωφύλλου φαίνεται ένας από τους παραδοσιακούς λιθόστρωτους δρόμους του Μονοδενδρίου.

ΕΤΑΙΡΕΙΑ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ
HELLENIC
AUTHORS
SOCIETY

Κοδριγκτώνος 8,
Αθήνα 11257
Τηλ. 210-8231890
Φαξ: 210-8232543
E-mail: grwrisoc@otenet.gr
URL: http://www.dedalus.gr

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ:

Πρόεδρος:
Θανάσης Βαλτινός
Αντιπρόεδρος:
Ρούλα Κακλαμανάκη
Γενικός Γραμματέας:
Θωμάς Σκάσης
Ταμίας:
Γιώργος Γεωργούσης
Μέλη:
Κώστας Γεωργουσόπουλος
Κλαίτη Σωτηριάδου
Βαγγέλης Ραπτόπουλος

Γραμματεία: Λένα Σάββαρη

Στο Μονοδένδρι με το Ριζάρειο Ίδρυμα

Στις 9-12 Ιουνίου (Παρασκευή μέχρι Δευτέρα, ημέρα του Αγίου Πνεύματος) πήγαμε στο Μονοδένδρι. Στα Ζαγοροχώρια. Δεν ήταν ακριβώς μια εκδρομή, δεδομένου ότι για το Σάββατο είχαμε οργανώσει ημερίδα με θέμα τον Συγγραφέα ως επαγγελματία. Γιατί πήγαμε να το κουβεντιάσουμε αυτό εκεί;

Δεν θα απαντήσω τώρα. Στην ημερίδα πάντως παραβρέθηκαν και ντόπιοι παράγοντες. Ο Δήμαρχος π.χ. Κεντρικού Ζαγορίου, κύριος **Γαβριήλ Παπαναστασίου** (μας τραπέζωσε την όλη μέρα στην Ελάνη, μετά από μια ωραία περιδιάβαση σε πέτρινα γεφύρια και μαρμαροπελεκητές εκκλησίες. Βεβαίως το κασιόκι στο φούρνο με πατάτες ήταν θεσπέσιο, πολύ πιο ενδιαφέρουσα ωστόσο υπήρξε η διαπίστωση ότι εκείνοι οι άνθρωποι δεν διψάνε μόνο για μια όλη, πνευματικότερη επαφή ζωής, είναι επίσης διατεθειμένοι να εργαστούν για να την κατακτήσουν). Ή ο πρύτανης του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων κύριος **Ιωάννης Γεροθανάσης**. Παρένεβη στη συζήτηση μας, και αυτός ο φυσικός επιστήμων, επαγγελματικά άσχετος με τα γράμματα, διατύπωσε απόψεις εμπειροστατωμένες, ενδιαφέρουσες και κυρίως κριτικά σαφείς ως προς την περιώνυμη ελληνική παιδεία μας. Την όλη εκδήλωση επέστρεψε με απαγγελίες μονολόγων από αρχαίες τραγωδίες ο διευθυντής του ΔΗΠΕΘΕ Ιωαννίνων κύριος **Γιώργος Νάκος**.

Σε στιγμές ευφορίας παρουσιάζονται και οι ωραίες ιδέες. Η πρόταση να καθιερωθεί η εορτή του Αγίου Πνεύματος ως ημέρα της Εταιρείας σε συνδυασμό πάντα με μια έξοδο των μελών της προς τις ελληνικές ακρώρειες, έγινε αποδεκτή με ενθουσιασμό.

Άφησα τελευταίο το σημαντικότερο: την παρουσία του ευαίσθητου και καθηλιεργημένου, εκλεκτού ήδη φίλου, Άγγελου Κίτσου, προέδρου του Ριζαρείου Ιδρύματος, με πρωτοβουλία και αρωγή του οποίου πραγματοποιήθηκε το εν λόγω τριήμερο. Άψογος οικοδεσπότης, ζεστή καρδιά.

Με τα Ζαγοροχώρια δεν έχουμε τελειώσει πάντως.

Θανάσης Βαλτινός

Μονοδένδρι: Το Πετροδάσος και η Ιερά Μονή Προφήτη Ηλία (1664μ.χ.)

Εκδήλωση για τα 25 χρόνια της Εταιρείας και τη Βράβευση του Mario Vitti

Η Εταιρεία Συγγραφέων γιόρτασε φέτος τα 25 χρόνια από την ίδρυσή της με μια μεγάλη εκδήλωση την Τετάρτη 15 Φεβρουαρίου 2006, στο Μουσείο Μπενάκη.

Στην ίδια εκδήλωση απονεμήθηκε και το ετήσιο «βραβείο της Εταιρείας Συγγραφέων εις μνήμην Διδώς Σωτηρίου» στον μελετητή της ελληνικής λογοτεχνίας κ. Mario Vitti λόγω της εξαιρετικής προσφοράς του στα ελληνικά γράμματα.

Το συμβολικό έπαθλο φιλοτεχνήθηκε από τον γλύπτη Θόδωρο.

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη του Οργανισμού Προώθησης Ελληνικού Πολιτισμού και με τη χορηγία του Johnnie Walker Green Label.

Αλληλέγγυοι... με κάθε άνθρωπο που διώκεται για το έργο ή τις ιδέες του

Η Εταιρεία Συγγραφέων ιδρύθηκε στις 2 Ιουλίου 1981 από συγγραφείς που προέρχονταν από διαφορετικούς αισθητικούς, ιδεολογικούς ή πολιτικούς χώρους, αλλά πίστευαν ότι: *η ελευθερία και η πολλαπλότητα στην έκφραση, η αντιπαράθεση των ιδεών και η ανεξαρτησία της πνευματικής δημιουργίας από κρατικές, κομματικές ή άλλες οικονομικές τάξεις χειραγωγήσεις αποτελούν αναγκαίους όρους για την πραγμάτωση του συγγραφικού έργου.*

Μεταξύ των 169 ιδρυτικών μελών της ήταν και οι: Μανόλης Αναγνωστάκης, Τσιάννα Γκριτση-Μιθιλιέξ, Οδυσσεάς Ελύτης, Νίκος Εγγονόπουλος, Παύλος Ζάννας, Μαρία Ιορδανίδου, Αλέξανδρος Κατζιάς, Τάσος Λειβαδίτης, Νίκος Μπακόβας, Ασπμάκης Πανσέληνος, Διδώ Σωτηρίου, Κώστας Ταχτσής, Σπύρος Τσακνιάς, Γιώργος Χειμωνάς, για να μην ξεχάσουμε μόνο μερικούς από αυτούς που δεν βρίσκονται πια ανάμεσά μας.

Πρόεδροι της Εταιρείας Συγγραφέων διατέθηκαν κατά σειρά οι εξής: Μάριος Πλωρίτης, Εμμανουήλ Κάσδαγλης, Παύλος Ζάννας, Θανάσης Βαβτινός, Σπύρος Πλασκοβίτης, Κώστας Στερ-

Ο Θανάσης Βαβτινός αναίχοντας την εκδήλωση για τα 25 χρόνια της Εταιρείας Συγγραφέων

Λοση του ακροατηρίου της εκδήλωσης.

γιόπουλος και Βασίλης Βασιλικός. Σήμερα αριθμεί 263 τακτικά μέλη τα οποία εκλέχθηκαν από τη Γενική Συνέλευση, αφού πληρούσαν τους αυστηρούς όρους που προβλέπει το καταστατικό, 16 αντεπιστέλλοντα και 29 επίτιμα μέλη.

Η ιδρυτική διακήρυξη, όπου αναφερόταν ότι:

«Οι συγγραφείς που υπογράφουν αυτό το κείμενο [...]

Πιστεύουν στην ενεργητική συμμετοχή των πνευματικών ανθρώπων στα κοινά για την αποτίμηση του παρόντος και τον καθορισμό του μέλλοντος της χώρας, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την παιδεία και τη γλώσσα [...]

Πιστεύουν ότι η πρόσπιση της δημοκρατίας και των δικαιωμάτων του ανθρώπου και του πολίτη είναι χρέος κοινό και αισθάνονται αλληλέγγυοι με κάθε συγγραφέα και με κάθε άνθρωπο, οπουδήποτε της γης, που διώκεται για το έργο ή τις ιδέες του [...] θεωρούν αυτονόητο ότι το έργο του συγγραφέα, παρά τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του, είναι μορφή εργασίας [...]

εξακοθουθεί να ισχύει αυτούσια και στις μέρες μας και να κατευθύνει την πορεία της Εταιρείας.

Καίρια ζητήματα για το σημερινό Διοικητικό Συμβούλιο είναι:

1. Η επίλυση του ασφαλιστικού ζητήματος των συγγραφέων με τη θέση σε ισχύ του Ν. 3232/2004. Η Εταιρεία ξεκίνησε ήδη έναν κύκλο ενημερωτικών συναντήσεων με εκπροσώπους των κομμάτων, ενώ βρίσκεται σε διαρκή επαφή με αρμόδιους κυβερνητικούς παράγοντες, κλιμακώνοντας τις πιέσεις της προς αυτή την κατεύθυνση.
2. Η καθιέρωση στη συνείδηση Πολιτείας και πολιτών της επαγγελματικής ιδιότητας του συγγραφέα.

Ο Mario Vitti, τον οποίο βραβεύουμε σήμερα, εδώ και μια εξηκονταετία έχει αφιερώσει το ερευνητικό, εκδοτικό και κριτικό του έργο διδάσκοντας στο Παλιέρμο και εκτάκτως στη Θεσσαλονίκη την Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.

(από την ομιλία του Προέδρου της Εταιρείας Συγγραφέων Θανάση Βαβτινού)

Ο συγγραφέας έχει ίσα δικαιώματα με κάθε έλληνα πολίτη

Καλησπέρα σας,

Παρ' όλο που γνωρίζω πόσο θεητικός είναι ο προφορικός λόγος, επειδή είμαι εραστής του γραπτού θα μου επιτρέψετε να διαβάσω αυτό που έχω να πω.

Η Εταιρεία Συγγραφέων γιορτάζει σήμερα τα 25 χρόνια λειτουργίας της, τιμώντας όχι μόνο τους πνευματικούς ανθρώπους που τη συνέστησαν αλλιά και όλους όσοι εργάστηκαν αφοικερδώς από το 1981 για την πρόωση των σκοπών της: τους πρώην Προέδρους, Μάριο Πλωρίτη, Εμμανουήλ Κάσδαγλη, Παύλο Ζάννα, Θανάση Βαητινό, Σπύρο Πησασκοβίτη, Κώστα Στεργιόπουλο, Βασίλη Βασιλικό και όλα τα μέλη των παρελθόντων Διοικητικών Συμβουλίων.

Η παρουσία σας εδώ σήμερα είναι η καλύτερη απόδειξη για την επιτυχία των προσπάθειών τους. Με την ουσιαστική συνδρομή του έργου των μελών της, προσέδωσαν στην Εταιρεία το κύρος που αρμόζει σ' ένα σωματείο πνευματικών δημιουργών. Η Εταιρεία Συγγραφέων όμως δεν έχει μόνον παρελθόν, έχει παρόν αλλιά προσβλέπει και σ' ένα μακροβιότερο μέλλον. Καθήκον του εκάστοτε Διοικητικού Συμβουλίου είναι να επιδιώκει αυτό το μέλλον να είναι απαλλαγμένο από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν κατά καιρούς τα μέλη της Εταιρείας. Και ανάμεσα σ' αυτά τα μέλη υπάρχουν ποιητές, πεζογράφοι, δοκιμιογράφοι και κριτικοί οι οποίοι δεν έχουν ένα δεύτερο επάγγελμα που να τους προσφέρει την απαραίτητη σε κάθε εργαζόμενο ασφαλιστική κάλυψη. Σήμερα είναι αρκετοί: αύριο θα είναι σίγουρα περισσότεροι.

Το Διοικητικό Συμβούλιο, συνεχίζοντας την προσπάθεια των προκατόχων του, καταβάλλει κάθε προσπάθεια να θυθεί το χρονίζον αυτό πρόβλημα ασκώντας πιέσεις προς κάθε κατεύθυνση, έτσι ώστε να ενεργοποιηθεί η Πολιτεία έναν νόμο που η ίδια ψήφισε προ διετίας και ο οποίος ιδρύει Ταμείο Συγγραφέων στο πλαίσιο του Οργανισμού Ασφάλισης Ελευθέρων Επαγγελματιών.

Ένα άλλο ζήτημα που απασχολεί το νυν Διοικητικό Συμβούλιο είναι το άνοιγμα της Εταιρείας προς την ευρύτερη κοινωνία, πέρα από τις συλλογικές παρεμβάσεις της σε ζητήματα που αφορούν τα πολιτιστικά πράγματα της χώρας ή τις ατομικές παρεμβάσεις των μελών της μέσω της αρθρογραφίας τους στον καθημερινό Τύπο και τα εξειδικευμένα περιοδικά. Προς την κατεύθυνση

αυτή προτείνουμε στο Υπουργείο Δικαιοσύνης την εκπόνηση ενός προγράμματος τακτικών επισκέψεων συγγραφέων στις φυλακές το οποίο έγινε ασμένως δεκτό. Σήμερα αναμένουμε τις τελικές διευθετήσεις εκ μέρους της διοίκησης των Γυναικείων Φυλακών Κορυδαλλού, απ' όπου θα ξεκινήσει η όλη προσπάθεια, για να πάρει σάρκα και οστά αυτή η εθελοντική προσφορά των συγγραφέων προς μερίδα συμπολιτών μας η οποία είναι από τις πρώτες που χρήζουν συμπαράστασης.

Το Διοικητικό Συμβούλιο ευελπιστεί ότι οι ενέργειές του αυτές θα συμβάλουν στο να αναγνωριστεί από την Πολιτεία και να εμπεδωθεί στη συνείδηση του κόσμου ότι ο σύγχρονος συγγραφέας είναι ένας επαγγελματίας που έχει ίσα δικαιώματα και υποχρεώσεις όπως όλοι οι άλλοι Έλληνες πολίτες, αλλιά και ένας δημιουργός που το προϊόν της δουλειάς του αποτελεί πολυτιμη προσφορά για το κοινωνικό σύνολο.

Σας ευχαριστώ

(Η Ομιλία του Γ. Γ. της Εταιρείας κ. Θωμά Σκάσση)

Ο Θωμάς Σκάσσης στο βήμα της εκδήλωσης

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΜΗΝΥΜΑ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

κ. ΚΑΡΟΛΟΥ ΠΑΠΟΥΛΙΑ

ΣΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΟΥ ΔΙΟΡΓΑΝΩΝΕΙ

Η ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ

ΓΙΑ ΤΑ 25 ΧΡΟΝΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΗΣ

15.2.2006

Ο κόσμος είναι καλυμμένος από έναν «πέπλο» ερμηνειών και αναπαραστάσεων, όπου δύσκολα τον διαπερνούμε για να μπορέσουμε να διακρίνουμε και να εντοπίσουμε την ουσία και το νόημα της υπόστασής μας.

Σκοπός της λογοτεχνίας είναι να το διαρρήξει, να αποκαλύψει τις αμφισημίες και την αβεβαιότητά του διαφωτίζοντας το άγνωστο κομμάτι της ύπαρξης. Αυτή, ακριβώς, είναι η ηθική της: η γνώση.

Ο ρόλος του λογοτέχνη είναι εξηγητικός, καθοδηγητικός σε όλους εμάς κατά την πορεία μας στα ολισθηρά, απρόβλεπτα και ριψοκίνδυνα μονοπάτια της γνώσης. Ως «μάστορας» της χρήσης των λέξεων, μας ανοίγει το εργαστήρι του, παρουσιάζοντας την προσωπική του εκδοχή της Ιστορίας.

Ο λογοτέχνης με τους προβληματισμούς του και τη στάση του απέναντι στο αιώνιο πρόβλημα του ανθρώπου κι απέναντι στα κοινωνικά και στα άλλα προβλήματα του καιρού του, θέτει συνεχώς μπροστά μας ένα ερωτηματικό. Ένα «γιατί».

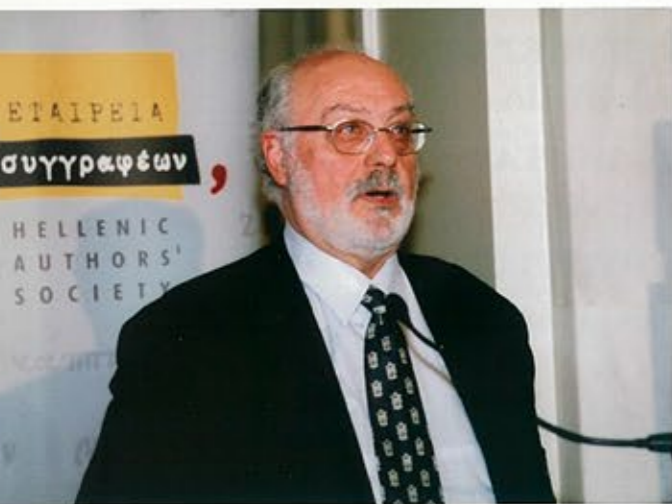
Κι αυτό το «γιατί» και η διαρκής αναζήτηση της απάντησής μας καλλιεργεί το «ήθος».

Η λογοτεχνία δεν υπάρχει για να καταγράφει τις περιπέτειες της Ιστορίας, αλλιά δημιουργεί τη δική της ιστορία, μένοντας ένα από τα τελευταία καταφύγια του κριτικού πνεύματος και της διαύγειας - μ' αλλιά λόγια της ελευθερίας.

Με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 25 χρόνων παρουσίας στα ελληνικά γράμματα της Εταιρείας Συγγραφέων, σας εύχομαι επιτυχή και δημιουργική συνέχεια.

ΚΑΡΟΛΟΣ ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

Ένας πνευματικά πολιτογραφημένος Έλληνας

Ο Μάριο Βίτι που βραβεύσαμε φέτος με το βραβείο «Διδώς Σωτηρίου» είναι ένας πνευματικά πολιτογραφημένος Έλληνας. Γιατί ένας ιστορικός της Λογοτεχνίας μας δεν αρκεί να ομιλεί τη γλώσσα μας και να είναι επαρκής αναγνώστης των λογοτεχνικών κειμένων της διαχρονίας μας πρέπει να έχει καταδυθεί στο συλλογικό μας ασυνείδητο, να βλέπει μέσα στη θαβούρα της συγκυρίας αλλιά κυρίως να ονειρεύεται ελληνικά! Και ο Βίτι γνωρίζει το «κούγια», τις ιδιοτροπίες, τις προκαταλήψεις, τα σύνδρομα της ιστορικής και πνευματικής μας ζωής. Έτσι έγινε ιστορικός της Λογοτεχνίας μας ψυχραιμος λόγω της αγάπης του για τον τόπο και τους ανθρώπους του.

Αλλιά εκτός από τη νηφάλια «ιστορία» του οι μονογραφίες του και ιδιαίτερα αυτές που αναλύουν σε βάθος τη Γενιά του '30 και την ελληνική ηθογραφία συνετέλεσαν σε μια νέα και απροσδόκητη προσέγγιση.

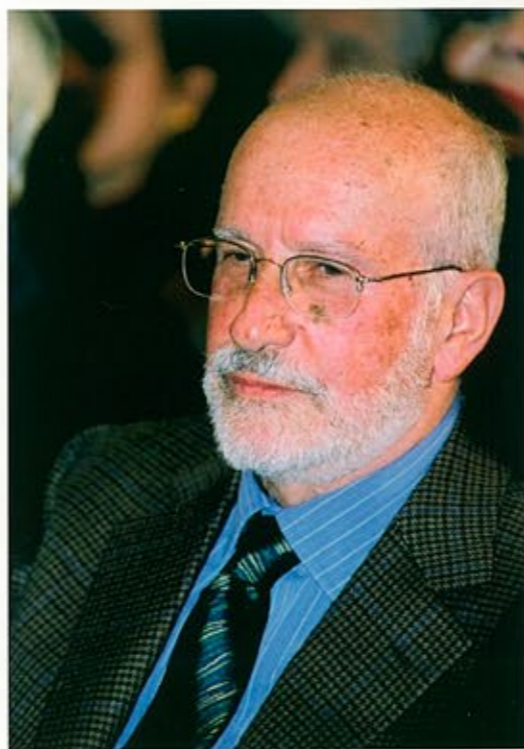
Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος στο θήμα της εκδήλωσης

(από την ομιλία του Κώστα Γεωργουσόπουλου στην τελετή βράβευσης του Mario Vitti)

Σε σας καταλήγει μια γόνιμη ορμή που πάλλεται μες στους αιώνες

Δεν έχω παράπονα, όσον αφορά την αναγνώριση των κόπων μου από τους επίσημους θεσμούς της Ελλάδας. Τώρα όμως δεν πρόκειται για επιστημονικές της ποιότητας, ούτε για τίτλους ενός Πανεπιστημίου. Πρόκειται για ανθρώπους που γράφουν κείμενα λογοτεχνίας που με καλούν σε αυτή τη φιλική συνάντηση για να μου επιδώσουν ένα βραβείο.

Είναι κάτι που πάει πέρα από οποιαδήποτε προσδοκία μου. Ομοιογώ ότι γενικά τα βραβεία με αφήνουν κάπως αμήχανο, για διάφορους λόγους. Αλλιά η σημερινή συνάντηση είναι κάτι το εντελώς διαφορετικό και πραγματικό, για μένα, πρωτόκουστο. Ένα σωματείο, που στα μάτια μου συγκεντρώνει τους πιο δυναμικούς δημιουργούς λογοτεχνικών κειμένων των ημερών μας, έχει να απευθύνει έναν καλό λόγο σε ένα μελετητή που ασχολήθηκε, από κάποια απόσταση, με το έργο τους -διατρέχοντας μάλιστα τον κίνδυνο να έχει πέσει έξω στις εκτιμήσεις του πάνω από μια φορά, ιδίως αντιμετωπίζοντας την πιο πρόσφατη, πλησιάζουσα παραγωγή.

Ο Mario Vitti

Η Κική Δημουλά παραδίδει το βραβείο στον Mario Vitti

Από τη δεξίωση για τα 25 χρόνια της Εταιρείας Συγγραφέων και τη βράβευση του Mario Vitti. Διακρίνονται από δεξιά: Θανάσης Βαλτινός, Πηνελόπη Κούρκαρα, Mario Vitti, Άγγελος Δεληβορριάς και Θωμάς Σκάσσης.

Πίσω από την Εταιρεία σας, ωστόσο, -σας παρακαλώ να με πιστέψετε- δεν διακρίνω μόνο τα μέλη που την αποτελούν σήμερα, αλλιά και όσα έχουμε στερηθεί σε πρόσφατους καιρούς και με τα οποία, λόγω ηλικίας, είχα περισσότερες ευκαιρίες να συναναστραφώ. Ο νους μου πάει και πολύ πιο πίσω. Δεν μπορώ να διώξω τη σκέψη ότι σε όσους από σας αποτελούν σήμερα την δραστήρια τάξη των λογοτεχνών, τρέχουν στις φλέβες τους οι δημιουργικοί χυμοί που έβρεψαν γενεές και γενεές λογοτεχνών. Σε σας καταλήγει μια γόνιμη ορμή που πάλλεται μες στους αιώνες. Και ο πιο νέος, θέλοντας και μη, είναι φορέας μιας παράδοσης που πέρασε από τον Χορτάτση και τον Κορνάρο, από τον Σοηωμό και τον Κήλο, αλλιά και από τους εξαιρετικούς πεζογράφους του 19ου αιώνα, και από τους χθεσινούς ακόμα Καβάφη και Θεοτόκη. Το βραβείο που μου δίνετε σήμερα είναι η πιο ακριβή αμοιβή που μπορούσα να λάβω από το χέρι των ίδιων των δημιουργών που έγραψαν τα κείμενα με τα οποία παλεύω και παθιάζομαι καθημερινό από μισόν αιώνα.

(Η Αντιφώνηση του Mario Vitti στην τελετή της βράβεισής του)

«Συγγραφείς: λαθρομετανάστες στη χώρα τους»

[ΕΛΕΥΘΕΡΟΤΥΠΙΑ 22.05.06]

Στις 18 Μαΐου 2006, η Εταιρεία Συγγραφέων οργάνωσε συνέντευξη Τύπου στη Στοά του Βιβλίου, με θέμα το χρονίζον πρόβλημα του ασφαλιστικού. Εκτός από τον πρόεδρο Θανάση Βαλτινό, την αντιπρόεδρο Ρούλα Κακλαμανάκη και τον γενικό γραμματέα Θωμά Σκάσση, εκ μέρους της Εταιρείας μίλησαν και οι Μάρω Δούκα, Πέτρος Τατσόπουλος και Άρης Μαραγκόπουλος. Στη συνέχεια πήραν το λόγο εκπρόσωποι των άλλων Εταιρειών και συλλόγων Συγγραφέων, εκπρόσωποι φορέων των Εκδοτών, εκπρόσωποι των κομμάτων, και παριστάμενοι συγγραφείς οι οποίοι κατέθεσαν τις δικές τους εμπειρίες, τα προβλήματά τους και τις απόψεις τους. Η συνέντευξη καλύφθηκε ευρύτατα από τον Τύπο. Στιγμιότυπα μεταδόθηκαν στο κεντρικό βραδινό δελτίο ειδήσεων της NET. Ρεπορτάζ δημοσιεύθηκαν την επόμενη μέρα στις εφημερίδες, «Καθημερινή» (Όλγα Σελλά), «Ελευθεροτυπία» (Βασίλης Ρούβαλης), «Έθνος» (Δήμητρα Ρουμπούλα), «Απογευματινή» (Δέσποινα Κονταράκη), «Εξπρές» (Γιάννης Μπασκόζος), «Αδέσμευτος Τύπος του Ριζού» (Δ. Πάνου). Τέλος, ο Περίκλης Κοροβέσης περιέγραψε γλαφυρά την τραγελαφική κατάσταση που βιώνουμε, σε εκτενές σχόλιό του στην «Ελευθεροτυπία» (22.05.2006), με τον τίτλο: «Συγγραφείς: λαθρομετανάστες στη χώρα τους».

B. P.

Το «υπερβολικό» κόστος των πέντε ευρώλεπτών

«[...] Το αστείο της υπόθεσης είναι ότι συζητάμε σήμερα για ένα ζήτημα που υποτίθεται ότι έχει λυθεί ήδη δύο φορές κατά το παρελθόν: μία το 1982 και μία το 2004. Αναφέρομαι, βέβαια, στους δύο νόμους οι οποίοι διαπίστωναν την ανάγκη να καλυφθούν ασφαλιστικά όσοι συγγραφείς «τολμού» να μην έχουν και την ιδιότητα του δικηγόρου, του γιατρού, του αρχιτέκτονα, του υπαλλήλου και πάει λέγοντας, αλλά οι συγκυρίες τα έφεραν έτσι ώστε να είναι μόνο συγγραφείς. [...] Συγγραφείς, λοιπόν, σαν τη Μάρω Δούκα, τον Πέτρο Τατσόπουλο, τη Ρέα Γαθονάκη, τον Βαγγέλη Ραπτόπουλο, την Ευ-

γενία Φακίνου, την Ιωάννα Καρυστιάνη, τη Ζυράνα Ζατέλη, τη Μαρία Λαϊνά και αρκετοί άλλοι, μέλη της δικής μας αλληλίας και των άλλων εταιριών, έχουν ήδη πίσω τους 20, 30 ή 40 χρόνια δουλειάς και πολιτιστικής προσφοράς και δεν μπορούν να περιμένουν τίποτε στο μέλλον όσον αφορά την περίθαλψη και τη σύνταξή τους. [...] Ο νόμος του Ι.Κ.Α. δεν λειτούργησε - απ' ό,τι γνωρίζουμε, μόνο ένας εκδότης ασφαλίσει τους συγγραφείς του στο Ι.Κ.Α. Και πώς να λειτούργησει όταν απαιτεί από τον εκδότη να καταβάλλει πλέον της αμοιβής 18% ή 19% για την ασφάλιση του συγγραφέα; Η διαπίστωση αυτή γίνεται και στην εισαγωγική έκθεση του νόμου 3232/2004. Σας διαβάζω ένα απόσπασμα: «Η ασφάλιση όμως των συγγραφέων στο Ι.Κ.Α., λόγω της ιδιαιτερότητας του επαγγέλματός τους και της χαλαρής σχέσης εργοδότη-εργαζόμενου, παρέμεινε σε πολλές περιπτώσεις αδρανής με αποτέλεσμα να μένουν ουσιαστικά

Από τη συνέντευξη Τύπου. Από δεξιά διακρίνονται οι: Θανάσης Βαλτινός, Θωμάς Σκάσσης, Άρης Μαραγκόπουλος, Μάρω Δούκα και Πέτρος Τατσόπουλος.

ακάλυπτοι ασφαλιστικά οι ανωτέρω απασχολούμενοι». [...] Ο νέος νόμος 3232/2004 ορίζει ότι η εισφορά που υποχρεούται να καταβάλλει ο ασφαλισμένος του κλάδου σύνταξης του Ο.Α.Ε.Ε. θα επιμερίζεται ως εξής: τη μισή θα πληρώνει ο συγγραφέας και η άλλη μισή θα προέρχεται από έναν πόρο υπέρ του ταμείου, ο οποίος θα είναι το 0,5% της χονδρικής τιμής των βιβλίων Ελλήνων συγγραφέων που κυκλοφορούν στην Ελλάδα. Για να σας δώσω ένα παράδειγμα, σε τιμή χονδρικής 10 ευρώ το 0,5% αντιστοιχεί σε 5 λεπτά. Ένα βιβλίο δηλαδή, που πουλιέται στη λιανική 16,72 ευρώ, θα κοστίζει τώρα 16,77 ευρώ. Για τέτοιο «υπερβολικό» κόστος συζητάμε! [...] Για να ενεργοποιηθεί όμως αυτός ο νόμος, απαιτούνται δύο πράγματα: ένα Προεδρικό Διάταγμα με το οποίο κα-

θορίζονται τα κριτήρια βάσει των οποίων προσδιορίζεται η ιδιότητα του επαγγελματία συγγραφέα, και μια κοινή απόφαση των αρμόδιων Υπουργείων που θα προβλέπει το πώς θα εισπράττεται αυτός ο περίφημος πόρος. [...] Οι σχετικές προτάσεις μας στην αρμόδια επιτροπή του ΥΠ.ΠΟ. έμειναν αναπάντητες καθώς συνάντησαν την αρνητική στάση των εκδοτών. [...] Αυτά είναι τα εμπόδια που έχουμε μπροστά μας και ζητάμε από την Πολιτεία να κατανοήσει ότι πρέπει να ληξει πλέον αυτή η εκκρεμότητα, όπως ζητάμε και από την «αντίπαλη πλευρά» των εκδοτών να συμπράξει στην οριστική επίλυση του ζητήματος.»

(Αποσπάσματα από την ομιλία του Γ. Γ. Θωμά Σκάσση)

Απάντηση στις θέσεις και τα ερωτήματα του Συλλόγου Εκδοτών Βιβλίου Αθηνών

Ο ΣΕΒΑ παίρνει κατ' αρχήν θετική στάση δηλώνοντας ότι: «Ο ΣΕΒΑ πάντα ευαίσθητος στην κοινωνική θέση και στα αιτήματα των συγγραφέων, επιθυμεί να συμβάλει στην επίλυση του προβλήματος της ασφάλισης των συγγραφέων μέσα από διαφανείς, αντικειμενικές και αμερόληπτες αναλύσεις όλων των διαστάσεων και πτυχών αυτού του ζητήματος. Άλλωστε, χωρίς τους συγγραφείς δεν θα υπήρχαν και εκδότες. Ο ΣΕΒΑ είναι πρόθυμος να συζητήσει με τους συγγραφείς για την εξεύρεση μιας λύσης στο πλαίσιο μιας αμοιβαίας επωφελέους διευθέτησης ...».

Η Εταιρεία μας χαιρετίζει αυτή την έντιμη, λογική και πειστική διάθεση του ΣΕΒΑ. Ξεκινήσαμε και συνεχίζουμε να συζητάμε με τους εκπροσώπους του και ζητάμε κοινή συνάντηση από τον αρμόδιο για την Κοινωνική Ασφάλιση Υπουργό. Τονίζουμε ωστόσο ότι το θέμα είναι κατεπείγον και ότι καμία περαιτέρω καθυστέρηση δεν δικαιολογείται εκ των πραγμάτων. Ήδη, με αυτό το κείμενο, απαντάμε στα ερωτήματα που στη συνέχεια μας θέτει ο ΣΕΒΑ.

Γενικό ερώτημα: Εάν ο σχετικός νόμος έχει σκοπό την ενίσχυση συγκεκριμένων ανασφάλιστων συγγραφέων, ή τη συνολική εφαρμογή στον κλάδο των συγγραφέων.

Απάντηση: Αφορά μόνο τους συγγραφείς που δεν έχουν άλλη ασφαλίση (τους συγγραφείς που δεν έχουν άλλη εργασία) και δεν είναι ενίσχυση, αλλά στηρίζεται **στη βάση της ανταποδοτικότητας**, με εισφορά εκ μέρους τους μεγαλύτερη από αυτήν που καθορίζεται να καταβάλλουν με τον ισχύοντα και μη εφαρμοζόμενο νόμο του Ι.Κ.Α., ενώ η «εργοδοτική» εισφορά του 0,5% στην χονδρική τιμή του βιβλίου είναι πολύ μικρότερη από την εργοδοτική εισφορά που επιβάλλεται με τον νόμο του Ι.Κ.Α. στους εκδότες. Ευκαιρία για απάντηση και σε άλλους ισχυρισμούς σχετικά με αυτή την εισφορά - πόρο (0,5%) που αντιπροσωπεύει εργοδοτική εισφορά και όχι κοινωνικό πόρο όπως άλλοι εμπλεκόμενοι ισχυρίζονται.

Ο νόμος μιλάει για «επιμερισμένη εργοδοτική εισφορά» που την καθορίζει με αυτόν τον τρόπο λόγω της ιδιορρυθμίας του θέματος στο πλαίσιο του Ελληνικού (κατακερματισμένου) συστήματος της Κοινωνικής Ασφάλισης. Το τι είναι κοινωνικός πόρος εξετάζεται με τους μέχρι τώρα γνωστούς τρόπους. Υπάρχουν πολλοί κοινωνικοί πόροι στα διάφορα Ταμεία και αναφέρονται μ' αυτόν τον χαρακτηρισμό στον Κοινωνικό Προϋπολογισμό. Υπάρχει και «κοινωνική νομολογία» από την οποία βγαίνουν συμπεράσματα.

Η Επιτροπή που συνέταξε το νομοσχέδιο, εξέτασε καλά το θέμα και για να προλάβει κάθε ένσταση πρόβλεψε τη σωστή διατύπωση παίρνοντας υπόψη της και τον προηγούμενο νόμο 1296/82 (ΙΚΑ), ο οποίος ισχύει και δεν εφαρμόζεται γιατί επιβαρύνει πολύ τους εκδότες. Στη Βουλή που συζητήθηκε το νομοσχέδιο κανείς δεν μίλησε για κοινωνικό πόρο και μάλιστα για απαγορευμένο από την Ευρωπαϊκή Ένωση κοινωνικό πόρο. Ο πόρος όμως αυτός είναι εργοδοτική εισφορά όπως είναι και το όνομά του. Οι ασφαλισμένοι είναι εργαζόμενοι (μη μισθωτοί) όπως έχουν νομοθετικά ήδη χαρακτηριστεί, και εργοδότες τους εκείνοι οι οποίοι έχουν το επιχειρηματικό (εργοδοτικό) κέρδος από την εργασία τους.

Ερώτημα 1: Κριτήρια ιδιότητας Συγγραφέα

Απάντηση: Η πρόταση μας στην αρμόδια Διακυβερνητική Επιτροπή, είναι:

Βασικό κριτήριο:

1. Το κύριο κριτήριο για την κατάταξη ενός Έλληνα πολίτη στην κατηγορία του κατ' επάγγελμα συγγραφέα είναι η κύρια πηγή των εισοδημάτων του που δηλώνονται ετησίως στη ΔΟΥ να προέρχεται από τις παρακάτω κατηγορίες δραστηριοτήτων:

α) από τα συγγραφικά του δικαιώματα
β) από συναφείς προς την συγγραφή λογοτεχνικού βιβλίου δραστηριότητες

Συναφείς προς την συγγραφή δραστηριότητες ορίζονται ως ακολούθως:

- 1) Η αρθρογραφία σε ημερήσιο, εβδομαδιαίο, περιοδικό, και ηλεκτρονικό τύπο.
- 2) Η παρουσία σε εκδηλώσεις, συνέδρια, εκπομπές (ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές) που αφορούν το βιβλίο.
- 3) Οι διορθώσεις, επιμέλειες, αχοήσια κ.λπ. λογοτεχνικών βιβλίων.
- 4) Οι μεταφραστικές εργασίες επί λογοτεχνικών έργων.
- 5) Η σύνταξη και ο σχεδιασμός λογοτεχνικών και συναφών εντύπων.

2. Πρόσθετα κριτήρια:

- α) Να έχει εκδώσει τουλάχιστον 3 βιβλία σε έγκυρους εκδοτικούς οίκους. Πρώτος ορίζεται εν προκειμένω ότι τα εν λόγω βιβλία δεν πρέπει να έχουν εκδοθεί ίδιους αναλώμασις.
- β) Να διαθέτει κριτικές παρουσιάσεις των βιβλίων του σε έγκυρα έντυπα του ημερησίου, εβδομαδιαίου και περιοδικού Τύπου, από επαγγελματίες κριτικούς και δημοσιογράφους.
- γ) Να έχουν παρέλθει 3 τουλάχιστον χρόνια από την έκδοση του πρώτου του βιβλίου.

Ερώτημα 2: Εκτίμηση αριθμού ατόμων που θα ασφαλιστούν.
Απάντηση: Οι εκτιμήσεις μας (με τη συνεργασία του ΕΚΕΒΙ) κατά τη διάρκεια της διατύπωσης του σχεδίου του νόμου

ήταν το 20% περίπου των συγγραφέων που συγκεντρώνουν τα πιο πάνω κριτήρια.

Ερώτημα 3: Θα είναι επαρκής ο πόρος;
Απάντηση: Πιθανολογείται ότι θα είναι, αλλιά προβλέπεται και ενίσχυση του Κράτους σε περίπτωση ελλείμματος.

Ερώτημα 4: Τι θα γίνει αν ο ασφαλισμένος δεν καταβάλλει την εισφορά του;
Απάντηση: Θα ισχύσουν οι γενικοί κανόνες. Υπάρχουν κυρώσεις (πρόστιμα κλπ.), μέχρι και απώλεια δικαιώματος παροχών.

Ερώτημα 5: Με ποια λογική υποβάλλεται στην εισφορά το μη λογοτεχνικό βιβλίο;
Απάντηση: Υπήρξε προβληματισμός και διαφορετικές απόψεις. Η λύση αυτή επεκράτησε. Μπορεί όμως μετά από συζήτηση να δοθεί καλύτερη ερμηνεία.

Ερώτημα 6: Σε ποιο πρότυπο από χώρα της Ε.Ε. βασίστηκε ο νόμος;
Απάντηση: Δεν βασίστηκε σε άλλο πρότυπο. Τα συστήματα της Κοινωνικής Ασφάλισης είναι διαφορετικά. Οι συγγραφείς των άλλων χωρών έχουν ασφάλιση σύμφωνα με το δικό τους σύστημα.

P. K.

Το παράδοξο μιας περιπέτειας των λογοτεχνών μας

Στις μέρες μας, η λογοτεχνία, που σε μια ευρεία έννοια περιλαμβάνει το έργο: των ποιητών, πεζογράφων, κριτικών λογοτεχνικών έργων, θεατρικών συγγραφέων και μεταφραστών λογοτεχνίας, έχει αποκτήσει (αν όχι και κατακτήσει) την οικονομική της διάσταση. Έχει καταστεί (και) οικονομικό προϊόν. Μια πίτα που κόβεται σε πολλή κομμάτια και μοιράζεται ανάμεσα σε πολλούς εμπλεκόμενους παράγοντες επιχειρηματικής και εργασιακής ιδιότητας. Ανάμεσα στους δύο βασικούς της πόλους, τον λογοτέχνη (με την πιο πάνω ευρεία έννοια) από τη μια μεριά και τον εκδότη (επιχειρηματία με το ανάλογο κέρδος και το ρίσκο) από την άλλη, υφίσταται ένας ολόκληρος κόσμος εργαζομένων με την κατά περίπτωση αμοιβή και επιχειρηματιών με το ρίσκο τους και το κέρδος τους (εκδοτικοί οίκοι, τυπογραφεία, βιβλιοπωλεία κλπ). Εργαζόμενος (μη μισθωτός εργαζόμενος θεωρείται και επισήμως), ανάμεσα σ' όλην αυτόν τον κόσμο είναι και ο συγγραφέας ο οποίος αμειβεται με το σύστημα των «συγγραφικών δικαιωμάτων». Για το ύψος και την είσπραξη των συγγραφικών δικαιωμάτων, υπάρχει η σχετική κατοχύρωση, αλλιά και τα διάφορα προβλήματα που προκύπτουν στην πράξη και συζητούνται συνήθως σε ιδιωτική βάση, θέμα που δεν είναι αντικείμενο του παρόντος κειμένου. Το παράδοξο ή και ανήκουστο, ή και κωμικοτραγικό της υπόθεσης συνίσταται στον αγώνα δρόμου, τον άγονο ή τον εξαι-

ρητικό δαπανηρό γόνιμο, της περιπέτειας των λογοτεχνών για την απόκτηση Δελητίου Παροχής Υπηρεσιών προκειμένου να εισπράξουν τα συγγραφικά τους δικαιώματα. Πρόκειται για ένα μηλοκ με ειδικές αποδείξεις, το οποίο παρέχουν οι κατά τόπους ΔΟΥ, και το προαπαιτούμενο από αυτές πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερότητας, υπό την ιδιότητα του συγγραφέα. Ένα πρόβλημα που ταλαιπώρησε ένα μεγάλο χρονικό διάστημα και εξακολουθεί ακόμα να ταλαιπώνει όλους σχεδόν τους συγγραφείς, αν και οι περισσότεροι είτε ως συνταξιούχοι είτε ως ασφαλισμένοι για άλλου είδους (εκτός από τη συγγραφική) εργασία, δεν χρειάζονταν παρά μια βεβαίωση αυτού του γεγονότος. Για την κατηγορία αυτή των συγγραφέων (που αποτελούν και το μεγαλύτερο ποσοστό) η ταλαιπωρία είναι άδικη και παράνομη. Σε μερικές ΔΟΥ γίνεται κατανοητό, σε άλλες όχι. Ζήτημα χρησιμοποίησης των τρόπων με τους οποίους βρίσκει κανείς το δικό του. Οι προσπάθειες να λυθεί το πρόβλημα με μια γενική εγκύκλιο του αρμόδιου Υπουργείου, συναντούν τη γνωστή πρακτική των αιτημάτων που απευθύνονται σε «ώτα μη ακουόντων», από αδιαφορία, άγνοια, έλλειψη κατανόησης ή και κακοπροαίρετη βούληση. Υπάρχουν όμως και οι συγγραφείς, οι οποίοι έχουν ως αποκλειστική απασχόληση το συγγραφικό έργο και δεν έχουν τη δυνατότητα να προμηθευτούν μια τέτοια βεβαίωση αλλιά ούτε και το πολυπόθητο πιστοποιητικό ασφαλιστικής ενημερωσης με την ιδιότητα του συγγραφέα, το οποίο οι κατά τόπους

ΔΟΥ, νομίμως το απαιτούν προκειμένου να χορηγήσου Δ.Π.Υ. Και τούτο, γιατί οι λογοτέχνες (τυπικά) είναι και, ουσιαστικά, θα έπρεπε να είναι ασφαλισμένοι. Σε νόμο του 1982 που τιτλοφορείται «Υπαγωγή στο ΙΚΑ ανασφάλιστων ομάδων» αναφέρονται και οι «ποιητές, πεζογράφοι, κριτικοί, θεατρικοί συγγραφείς και μεταφραστές», μαζί με διάφορες κατηγορίες καλλιτεχνών, ως ασφαλισμένοι «μη μισθωτοί εργαζόμενοι», με τις ιδιαιτερότητές τους. Ο νόμος αυτός, για διάφορους λόγους, δεν εφαρμόζεται στην πράξη. Ένας νεότερος νόμος του 2004, που εκδόθηκε μετά από πρόταση της Εταιρείας Συγγραφέων και «με χίλια βάσανα», προσπαθεί να κάνει εφικτή την ασφάλισή τους, με κόστος για τους ίδιους, ίση εισφορά μεγαλύτερη από εκείνη που τους αναλογεί με τον νόμο του ΙΚΑ), αδυνατεί όμως να κηρύξει (από μόνος του) την έναρξη εφαρμογής του. Οι αρμόδιοι κυβερνητικοί παράγοντες καθυστερούν επί δύο χρόνια ως τώρα, ίσως και δεν προτίθενται να προβούν σ' αυτήν την έναρξη με την έκδοση των «προς τούτο» προβλεπόμενων κυβερνητικών πράξεων. Οι συγγραφείς λογοτεχνικών έργων μένουν έκθετοι όχι μόνο

ως προς την ασφάλισή τους, όσοι δεν έχουν άλλη εργασία και ως εκ τούτου άλλη ασφάλιση, αλλιά και ως προς τη δυνατότητα απόκτησης Δ.Π.Υ. για να μπορούν να εισπράξουν τα συγγραφικά τους δικαιώματα. Όσοι έχουν να εισπράξουν μικρά ποσά, εξυπηρετούνται από τους εκδότες τους μέσα στο πλαίσιο της δυνατότητάς τους να εντάξουν τα δικαιώματα στις γενικές τους δαπάνες και να δεχτούν μια απλή απόδειξη για την εφορία. Όσοι έχουν να εισπράξουν μεγάλα ποσά, αντέχουν σε διάφορες επινοήσεις με σοβαρό οικονομικό κόστος. Όσοι βρίσκονται στην κατηγορία του «μέσου όρου» υποφέρουν αφάνταστα και νιώθουν την αδικία και την έλλειψη ενδιαφέροντος του κράτους για τον ποιητή, όπως λέμε «πάνω στη σάρκα τους». Ίσως να πει κανείς πως αυτό να είναι και μια πηγή έμπνευσης με κοινωνικότητα. Αχρείαστη πηγή για μια εποχή με άλλες απαιτήσεις και άλλες πηγές έμπνευσης. Κανείς δεν την εύχεται, ούτε για τον εαυτό του, ούτε για τους άλλους.

Ρούλα Κακλαμανάκη

*Δημοσιεύθηκε στο περιοδικό η Λέξη τ.188

Προς τον
 Υπουργό Απασχόλησης
 και Κοινωνικής Προστασίας
 κ. Σάββα Τσιτουρίδη

Αθήνα, 15 Σεπτεμβρίου 2006

Αξιότιμη κύριε Υπουργέ,

Δύο χρόνια μετά την ψήφιση του, το άρθρο 6 του Νόμου 3232/2004, με το οποίο συνιστάται, στο πλαίσιο του ΟΑΕΕ, ταμείο ασφάλισης συγγραφέων δεν έχει τεθεί ακόμα σε ισχύ.

Εκκρεμεί η έκδοση

Α) προεδρικού διατάγματος ύστερα από πρόταση των Υπουργών Πολιτισμού και Εργασίας & Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που θα καθορίζει τα κριτήρια προσδιορισμού της ιδιότητας του επαγγελματία συγγραφέα και

Β) κοινής απόφασης των ίδιων Υπουργών που θα καθορίζει τον τρόπο απόδοσης της επιμερισμένης εργοδοτικής εισφοράς και κάθε άλλη αναγκαία λεπτομέρεια για την υλοποίηση των διατάξεων του νόμου.

Η Εταιρεία μας, η οποία βρισκόταν σε συνεχή επικοινωνία με τους προκατόχους σας στο Υπουργείο, με αποτελέσματα συχνά αντιφατικά μεταξύ υποσχέσεων και καθυστερήσεων οι οποίες πλέον άρχισαν να γίνονται ανησυχητικές, οργάνωσε συνέντευξη Τύπου την 28.05.06 στη Στοά Βιβλίου, στην οποία εκτός των δημοσιογράφων κάλεσε σε ανοιχτή συζήτηση όλες τις εμπλεκόμενες και ενδιαφερόμενες πλευρές (άλλες Εταιρείες Συγγραφέων, Συλλογικούς φορείς Εκδοτών, αρμόδια Υπουργεία, μεταξύ των οποίων και το δικό σας, εκπροσώπους κομμάτων κλπ.). Εκθέσαμε τις απόψεις μας και ακούσαμε τις απόψεις των άλλων. Το Υπουργείο σας δεν εκπροσωπήθηκε.

Για μια πλήρη ενημέρωση, έχουμε εκδώσει ένα φυλλάδιο με όλες τις παραμέτρους του θέματος που μας απασχολεί. Ένα θέμα το οποίο βεβαίως πρέπει να απασχολήσει σοβαρά με διάθεση οριστικής και σύντομης λύσης και το Υπουργείο σας. Για το σκοπό αυτό, σας αποστέλλουμε το φυλλάδιο αυτό με τις αναλύσεις, τις απόψεις και το αιτημάτo μας και σας παρακαλούμε να ορίσετε μία συνάντηση μαζί μας για να συζητήσουμε και να μας ενημερώσετε για τις δικές σας απόψεις και αποφάσεις επί του θέματος.

Το κατεπείγον του θέματος μιας συνάντησης μαζί σας, αφορά εκτός από το ζωτικό πρόβλημα της ασφάλισης ορισμένων από τους συγγραφείς, και όλους τους άλλους, σε σχέση με τη δυνατότητά τους να προσκομίζουν βεβαίωση ασφαλιστικής ενημερότητας στις οικείες φορολογικές υπηρεσίες προκειμένου να εφοδιάζονται με το αναγκαίο για την είσπραξη των συγγραφικών τους δικαιωμάτων Δελητίου Παροχής Υπηρεσιών.

Με τιμή
 Ο Πρόεδρος
 Θανάσης Βαθτινός

Ο Γενικός Γραμματέας
 Θωμάς Σκόσσης

Εκδρομή εργασίας στα Ζαγοροχώρια

Κατόπιν δελεαστικής προσκλήσεως, επισκεπτόμαστε τα Ζαγοροχώρια. Επικοινωνούμε και γνωριζόμαστε καλύτερα μεταξύ μας, αλλά και με φίλους από το χώρο των άλλων Τεχνών, το χώρο της Επιστήμης και της Παιδείας, των φίλων γενικώς, των ήδη και των εν δυνάμει αναγνωστών μας. Γνωρίζουμε την Ελλάδα και τα εξαισία τοπία της. Διασκεδάζουμε, κάνουμε καινούργιους φίλους, αλλά και συζητάμε. Αφιερώνουμε ειδικό χρόνο για σοβαρή συζήτηση, πάνω στα καινούργια προβλήματα του κλάδου μας, ως συγγραφείς, μέλη και Διοικητικό Συμβούλιο της Εταιρείας Συγγραφέων. Επιλέγουμε την πρακτική της ανοιχτής σύσκεψης, με ειδικά προετοιμασμένες εισηγήσεις οι οποίες ακολουθούνται από ελεύθερο διάλογο.

P. K.

Σαν ρεπορτάζ

Η κατοχύρωση του επαγγέλματος του συγγραφέα, το πρόβλημα της ασφαλιστικής κάλυψης και των τιμητικών συντάξεων σε λογοτέχνες που πρόσφεραν με το έργο τους στα ελληνικά γράμματα, καθώς και η στάση της Πολιτείας απέναντι στους δημιουργούς σήμερα, ήταν τα κυριότερα ζητήματα που συζητήσαν συγγραφείς, κριτικοί, πανεπιστημιακοί και εικαστικοί, στην ημερίδα που διοργάνωσε στο Μονοδένδρι Ηπείρου η Εταιρεία Συγγραφέων το Σάββατο 10

Ιουνίου 2006, με θέμα: **Ο συγγραφέας ως επαγγελματίας.**

Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε σε συνεργασία με το Ριζάριο Ίδρυμα, που ήταν και ο χορηγός της. Στην ημερίδα, ύστερα από τις εναρκτήριες εισηγήσεις του πρόεδρου της Εταιρείας κ. Θανάση Βαλτινός και του μέλους Ηλία Γκρή ανέπτυξαν τις απόψεις τους οι συγγραφείς, μέλη της εταιρείας κ.κ. Ρούλα Κακλαμανάκη, Κατερίνα Ζαρόκωστα, Μαρία Λαμπαδαρίδου Πόθου, Δημήτρης Χουλιαράκης, Μάνος Στεφανίδης, Ντίνος Σιώτης, Γιώργος Παναγιώτου κα. Παρενέβησαν, επίσης, με σύντομες ομιλίες, ο πρόεδρος του πανεπιστημίου Ιωαννίνων Ιωάννης Γεροθανάσης, ο κριτικός κινηματογράφου Γιάννης Μπακογιαννόπουλος, ο ζωγράφος Γιώργος Λαζόγκας και ο πρόεδρος του Ριζαρείου Ίδρυματος κ. Αγγελος Κίτσος. Η Ημερίδα αυτή στο Μονοδένδρι ήταν και η πρώτη μιας σειράς παρόμοιων εκδηλώσεων που ανέλαβαν να διοργανώσουν στο μέλλον από κοινού, το πανεπιστήμιο Ιωαν-

Από τη συζήτηση που διοργάνωσε στο Μονοδένδρι Ηπείρου η Εταιρεία Συγγραφέων. Από αριστερά: Αγγελος Κίτσος, Θανάσης Βαλτινός, Ηλίας Γκρή.

νίων, το Ριζάριο Ίδρυμα και η Εταιρεία Συγγραφέων.

Ο Πρόεδρος της Εταιρείας Συγγραφέων κ. Θανάσης Βαλτινός ανοίγοντας τη συζήτηση πάνω στο θέμα της ημερίδας «Ο Συγγραφέας ως επαγγελματίας» είπε μεταξύ άλλων τα εξής: Οι συγγραφείς οι οποίοι δεν έχουν και ένα άλλο (δεύτερο ή πρώτο) επάγγελμα και ασχολούνται αποκλειστικά με το συγγραφικό τους έργο και τις συναφείς με αυτό δραστηριότητες (αρθρογραφία, κριτικογραφία, σενάριο, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές εκπομπές κλπ) γίνονται όλο και περισσότεροι. Το πρόβλημα της ένταξής τους σε μια κατηγορία επαγγελματιών είναι δύσκολο, αλλά όχι άλυτο - αφού σε μια δημοκρατική πολιτεία τα προβλήματα λύνονται και δεν εγκαταλείπονται στην τύχη τους. Προτάσεις από εμάς υπάρχουν, αλλά η πολιτεία αργεί να καταλάβει ή αδιαφορεί. Το πρόβλημα όμως αυτό, έχει και την πρακτική του πλευρά, η οποία γεννάει καθημερινά αδιέξοδα και μερικότερα αξεπέραστα προβλήματα. Τα κυριότερα από αυτά, είναι το κοινωνικοασφαλιστικό πρόβλημα, και η αδυναμία των συγγραφέων να προμηθευτούν

από την εφορία Δελτίο Παροχής Υπηρεσιών για να μπορούν να εισπράττουν τις αμοιβές τους.

Την ημερίδα έκλεισε η αντιπρόεδρος της Εταιρείας κ. Ρούλα Κακλαμανάκη, η οποία αναφέρθηκε στις προσπάθειες για τη λύση των προβλημάτων που τέθηκαν κατά τη συζήτηση και δήλωσε ότι οι συγγραφείς παράγουν έργο το οποίο αποτελεί τη βάση του πολιτισμού, αλλά και συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στην αναπτυξιακή διαδικασία, στη μείωση της ανεργίας και στην παραγωγή κοινωνικοοικονομικού προϊόντος. Οι μηχανισμοί της έκδοσης, της διανομής και της κατανάλωσης του συγγραφικού έργου, τροφοδοτούν μια τεράστια παιδαγωγική, πολιτιστική, αλλά και αναπτυξιακή και οικονομική διαδικασία. Με την έννοια αυτή οι συγγραφείς είναι (μη μισθωτοί) εργαζόμενοι, και με αυτήν την ιδιότητα έχει γίνει δεκτή θεωρητικά η συμμετοχή τους στην απόφαση των δικαιωμάτων των εργαζομένων, πλην όμως αυτό, με ευθύνη της πολιτείας, αργεί να βρει την υλοποίησή του στην πράξη.

Νίκος Δαβέττας

Ο συγγραφέας ως επαγγελματίας

Το να επιχειρηματολογήσει κανείς σ' ένα τέτοιο θέμα κινδυνεύει να πέσει στην παγίδα της πληκτικής κοινοτοπίας που ανακυκλώνεται ευρέως στην πίστωση των λογοτεχνών. Γι' αυτό θα κωδικοποιήσω εν τάξει τις σκέψεις μου ελπίζοντας, ακόμη κι αν δεν καινοτομήσω, τουλάχιστον, ότι θα αποφύγω τον κίνδυνο της κοινοτοπίας. Το θέμα καθ' εαυτό είναι ταυτόσημο μιας κακοδαιμονίας - εννοώ της κακοδαιμονίας που διέπει εν γένει το ρόλο του συγγραφέα στην Ελλάδα. Μου 'ρχεται στο νου ένα ολόκληρο πλήγμα από ευθύνες και συμπερόντα της πολιτείας, των εκδοτών που ομού συμπελέκονται με δημοσιογράφους, κριτικούς και συγκροτήματα Τύπου με λεία το συγγραφέα και θεατή τον αναγνώστη. Νομίζω, ότι το περιορισμένο των παραγωγικών σχέσεων του βιβλίου, το μικρό αναγνωστικό κοινό που ως σταθερό και συνεχώς διαστελλόμενο μέγεθος κινείται στις δέκα χιλιάδες, το επίσης μικρό τιάζ των βιβλίων και μια σειρά από άλλους λόγους μικρότερης σημασίας, καθιστούν την ιδιότητα του συγγραφέα ασυμβίβαστη με την ιδεατή πραγματικότητα του επαγγέλματός.

Μια ματιά στη σύγχρονη λογοτεχνία μας από το μεσοπόλεμο κι εντεύθεν μας δίνει την κυρίαρχη εικόνα ενός χώρου ερασιτεχνών που, όμως, έκαναν θαύματα. Λέω «ερασιτεχνών» με ό,τι εννοεί η λέξη: τους ασχολούμενους με την τέχνη πάρεργα, όχι επαγγελματικά. Δηλαδή η ερμηνεία της λέξης ερασι-

τεχνών που, όμως, έκαναν θαύματα. Λέω «ερασιτεχνών» με ό,τι εννοεί η λέξη: τους ασχολούμενους με την τέχνη πάρεργα, όχι επαγγελματικά. Δηλαδή η ερμηνεία της λέξης ερασι-

Από την εκδρομή στο Μονοδένδρι

τέχνης φαίνεται ότι συνωνυμεί με το συγγραφέα που είναι ένας ντιλετάντης της έμπνευσης και της γραφής.

Από τη «γενιά του '30» δε γνωρίζω να υπήρχε λογοτέχνης (εκτός του Ελύτη) που να μην άσκησε κατ' αρχήν ένα επάγγελμα. Με τη λογοτεχνία να είναι πάρεργο ανεξαρτήτως του χρόνου που χρειάστηκαν σε οκτώωρα και δεκάωρα ακυμμέντοι πάνω στο άσπρο χαρτί. Από τη «γενιά του '50» όλοι τους είχαν ένα επάγγελμα με γνωστή εξαίρεση τον Νίκο Καρούζο. Εάν συνέχιζε κανείς και στις επόμενες γενιές, (τις αναφέρω μόνο σχηματικά) του '60, του '70 και του '80, δε θα έβρισκε παρά δυο-τρεις περιπτώσεις συγγραφέων ανά γενιά που έμειναν ανεπάγγελματοι. Συνοπτικά η εικόνα: μειοψηφία όσοι δεν ασκούν επάγγελμα και αποκαρδιωτική μειοψηφία όσοι επιζούν αποκλειστικά και μόνο από τα βιβλία τους.

Είναι πράγματι ηυπηρό να διαπιστώνει κανείς, ότι ο επαγγελματίας συγγραφέας στη χώρα μας παραμένει το ιδεώδες μιας κοινής προσδοκίας ες αεί διαψευδόμενη.

Να παραθέσω επιγραμματικά τέσσερις λόγους που νομίζω, ότι ευνοούν μια παγιωμένη εικόνα - εικόνα παραφωνίας στη δυτική κουλτούρα του βιβλίου:

- Α.** Η αδυναμία, αν όχι αδιαφορία της Πολιτείας, να καθορίσει σαφέστερους όρους, ώστε να λειτουργήσει εύρυθμα με όρους πολιτισμού και όχι στεγνού εμπόριου το «παιχνίδι» του βιβλίου κατοχυρώνοντας και διασφαλίζοντας από κάθε πλευρά την ιδιότητα του συγγραφέα.
 - Β.** Η αυθαίρετη διαιώνιση της παντοκρατορίας εκδοτών που επιβάλλουν, κυρίως σε νεότερους συγγραφείς, απεχθή συμβόλαια με ταπεινωτικούς όρους αποικιοκρατικού χαρακτήρα.
 - Γ.** Οι σοβαρές ευθύνες των συγγραφέων με την ελαστικότητα που επιδεικνύουν α) στη σχέση τους με τους εκδότες, β) στη σχέση τους με την Πολιτεία.
- α) Σε σχέση με τους εκδότες, νομίζω ότι έχουμε συμβάλει

όλοι λίγο-πολύ στο να υποδύονται το ρόλο ρυθμιστών μιας κλίμακας συγγραφικών αξιών. Στην κορυφή της κλίμακας, κατά τα γούστα ορισμένων εκδοτών, φιγουράρουν το «δρσοερό», το «τρυφερό», το «ανάλαφρο» - λόγια εκδότη στον υποφαινόμενο για κάποιο «επιτυχημένο» μυθιστόρημα.

β) Σε σχέση με την Πολιτεία, οι ευθύνες μας ανάγονται στο εξής: με ασυγκράτητη και, βέβαια, ασύγγνωστη μεταιοδοξία ευνοούμε την εν των υστέρων ανάδειξη μιας πεισματικά απούσας θεσμικής αρχής σε μεγαλόψυχο τιμητή. Όχι μόνο επιζητούμε να συμμετέχουμε σ' ένα διάτρητο και, παρά πάσαν αμφιβολία, διαβητικό θεσμό - τουλάχιστον όπως λειτουργεί μέχρι σήμερα ο θεσμός των Κρατικών Βραβείων - αλλά με τη στάση ορισμένων ανατροφοδοτείται κατ' έτος ο γνωστός σε όλους φαύλος κύκλος. Έτσι δίνεται η ευκαιρία στην άμουση πολιτεία να έρχεται με επιδεικτική φιλότιχη γαϊταντομία και να μοιράζει βραβεία.

Δ. Η πολιτική ορισμένων μεγαλοεκδοτών που μεθοδικά διέρρηξαν τα όρια ανάμεσα στη λογοτεχνία και παραλογοτεχνία, ανακατεύοντας το ρηκό με το στιβαρό, το έγκυρο με το εύπεπτο. Εικόνα, αδιανόητη, πριν από κάποιες δεκαετίες, να φιγουράρει ή.χ. δίπλα στον Μ.Καραγάτση και τον Κ.Πολίτη η οποιοδήποτε ρηκή γραφίδα και, μάλιστα, σκανδαλωδώς προβαλλόμενη από τον εκδότη ως σπουδαία. Έτσι μόνο μπορεί να δει κανείς την σταδιακή προσαρμογή της «πολιτικής» του βιβλίου στη μεταμοντέρνα χυλωδή εποχή μας. Μια εποχή που ανακατεύει το αυθεντικό με το κήληκο αμβλύνοντας σχεδόν εκμηδενίζοντας τα αισθητικά κριτήρια που συνιστούν την εγκυρότητα του καλλιτεχνικού έργου, σε βαθμό που να συγχέονται εν τέλει τα ακουπιδία με την τέχνη.

Η εικόνα δεν γεννά αισιοδοξία. Οι έννοιες συγγραφέας-επαγγελματίας φαίνεται πως θα 'ναι στην Ελλάδα παράλληλες εις το διηνεκές. Μόνο η ανάγκη να κατοχυρωθεί το δικαίωμα ασφάλισης στους λίγους ανασφάλιστους συγγραφείς, μόνο αυτή η ανάγκη δικαιολογεί την έγερση του ζητήματος και αξίζει την όποια προσπάθεια, για να πάψει το φαινόμενο να πεθαίνουν στην ψάθα αναγνωρισμένοι συγγραφείς μας.

Ηλίας Γκρής

Πρόκειται για την ομιλία του ποιητή Ηλία Γκρή στην ημερίδα της Εταιρείας Συγγραφέων που έγινε στο Μονοδένδρι, Σάββατο 10 Ιουνίου 2006

Το όμορφο Μονοδένδρι χιονισμένο.

Επετειακές εκδηλώσεις στο Διεθνές Κέντρο Συγγραφέων και Μεταφραστών Ρόδου

Με τη συμπλήρωση 10 χρόνων από την ίδρυση του Διεθνούς Κέντρου Λογοτεχνών και Μεταφραστών Ρόδου (ΔΚΛΜΡ), η διεθνής Πολιτιστική Επιτροπή των «Three Seas' Waves» και το Δ.Σ του Κέντρου υπό την αιγίδα του Δήμου Ροδίων διοργάνωσαν με μεγάλη επιτυχία από τις 18 μέχρι τις 23 Ιουλίου επετειακές εκδηλώσεις, τις οποίες εκτός από τις αρχές και δημότες της Ρόδου παρακολούθησαν και συμμετείχαν πάνω από εκατό προσωπικότητες του χώρου από διάφορες χώρες-μέλη. Από την Εταιρία μας παρευρέθηκαν ο Πρόεδρος θανάσης Βαϊτινός και οι Βασίλης Βασιλικός, Αναστάσης Βιστωνίτης (και σαν Αντιπρόεδρος της Ομοσπονδίας Ευρωπαίων Συγγραφέων), Νίκος Κάσδαγλης, Θέμης Λιβεριάδης, Τίτος Πατρίκιος, και Κλαίτη Σωτηριάδου.

Πιο συγκεκριμένα: από τις 19-20 Ιουλίου πραγματοποιήθηκε στη συνεδριακή αίθουσα του ξενοδοχείου «Rodos Palace» διεθνές σεμινάριο με αντικείμενο «Τα πνευματικά δικαιώματα, η πειρατεία και οι Ενώσεις Συγγραφέων», όπου ιδιαίτερο ενδιαφέρον παρουσίασε η εμπειριστατωμένη όσο και έμπειρη εισήγηση του καθηγητού Adolf Dletz από το Ινστιτούτο Πνευματικής Ιδιοκτησίας του Μονάχου. Στις 20/7 το βράδυ, στο Καστέλλο - το παλάτι του Μεγάλου Μαγίστρου, στην παλιά πόλη, έγινε η παρουσίαση του δίγλωσσου ανα-

μνηστικού τόμου της κρουαζιέρας - συνάντησης 400 συγγραφέων και μεταφραστών τον Νοέμβριο του 1994, που γέννησε την ιδέα της δημιουργίας του Διεθνούς Κέντρου των «Three Seas' waves». Στο τέλος της παρουσίασης προβλήθηκαν κινηματογραφημένα αποσπάσματα από την κρουαζιέρα και τις δραστηριότητες του Κέντρου στη διαδρομή της 1ης δεκαετίας και απονεμήθηκαν τιμητικές διακρίσεις σε όσους συνέβαλαν στην ίδρυση και ανάδειξη του Κέντρου. Την επόμενη βραδιά εγκαινιάστηκε το 2ο κτίριο του Κέντρου (ιδωρό του πολιτιστικού ιδρύματος «Γεωργίου και Ασημίνας Περγικάρη») και στις 22/7, πάλι στο «Rodos Palace», διεθνής ημερίδα με θέμα «Η αναγκαιότητα του διαλόγου ανάμεσα στους πολιτισμούς».

Οι εκδηλώσεις πλαισιώθηκαν με ένα κοντσέρτο για βιολή από τις εγγονές του Σκαγκώτα Anna και Maria Lindal και μουσική συναυλία στο «Ήχος και Φώς» χορωδίας του Δήμου Ροδίων και των Magenta.

Η διεθνής συνάντηση έκλεισε με ημερήσια εκδρομή των μελών, των συνέδρων και των καλεσμένων του Δ.Κ.Λ.Μ.Ρ. στη γειτονική νήσο Χάληκ.

Θέμης Λιβεριάδης

Ανταπόκριση από το Διεθνές Κέντρο Λογοτεχνών Ρόδου

Από αριστερά: Τηλέμαχος Χυτήρης, Γιώργος Γιαννοπούλος (Δήμαρχος Ροδίων), Έβα Kumlín, Τίτος Πατρίκιος, Αναστάσης Βιστωνίτης, Θανάσης Βαϊτινός, Βασίλης Βασιλικός, Καζούλης Καζουλιάκης (Πρόεδρος Δ.Κ.Λ.Μ.Ρ.)

Οι πέντε στυλοβάτες της προστασίας των σύγχρονων ευρωπαϊκών δικαιωμάτων

Ο νόμος περί πνευματικών δικαιωμάτων συχνά, και σε πολλές περιπτώσεις διεθνώς, συζητείται σχεδόν απαραίτητα στην αγγλική γλώσσα και την αγγλική ορολογία προς το συμφέρον της επικοινωνίας και της αμοιβαίας κατανόησης. Αυτό, ωστόσο, δίνει σε ολόκληρη τη συζήτηση μια ορισμένη πόληση δεδομένου ότι ο ίδιος ο όρος «των πνευματικών δικαιωμάτων» (copyright) είναι τόσο ουδέτερος και δεν αναφέρεται επαρκώς στα συμφέροντα των συγγραφέων, δηλαδή σε αυτούς στους οποίους ο νόμος περί πνευματικών δικαιωμάτων οφείλει πρώτιστα την ίδια την ύπαρξή του.

Αυτή η θεμελιώδης αρχή εκφράζεται πολύ καλύτερα από τους αντίστοιχους όρους σε άλλες γλώσσες όπως «droit d'auteur», «urheberrecht», «avtorsko pravo», κλπ. Επιπλέον, εάν θέλουμε να καταλάβουμε τι ακριβώς σημαίνει σύγχρονος νόμος πνευματικών δικαιωμάτων (copyright), τουλάχιστον

στην ηπειρωτική Ευρωπαϊκή σκέψη, θα πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι δεν πρόκειται μόνο για τα «κλασικά» πνευματικά δικαιώματα όπως τα ξέρουμε από τις διεθνείς συμβάσεις, ειδικότερα τη Συνθήκη της Βέρνης, που ασχολείται σχεδόν αποκλειστικά με τα αντικείμενα, τους ιδιοκτήτες, το περιεχόμενο, τη διάρκεια και τα όρια της προστασίας πνευματικών δικαιωμάτων.

Όλα τα παραπάνω είναι σημαντικά, αλλά αποτελούν μόνο μια πτυχή ή ένα στυλοβάτη του σύγχρονου (ηπειρωτικού Ευρωπαϊκού) νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων που αποτελείται τελικά από τουλάχιστον πέντε στυλοβάτες: δηλαδή **1.** τον «κλασικό» ή ουσιαστικό νόμο περί πνευματικών δικαιωμάτων (νόμο δικαιωμάτων των συγγραφέων), όπως σωστά αναφέρεται, **2.** τα γειτονικά ή σχετικά δικαιώματα (ειδικότερα τα δικαιώματα των καλλιτεχνών, των παραγωγών μουσικής και ταινιών και των οργανισμών αναμετάδοσης), **3.** τον νόμο περί συμβάσεων πνευματικών δικαιωμάτων, **4.** τον νόμο περί συλλογικής διαχείρισης των πνευματικών δικαιωμάτων καθώς επίσης και **5.** την επιβολή των πνευματικών δικαιωμάτων.

Από οικονομική άποψη όμως, το μερίδιο των δημιουργικών ανθρώπων (συγγραφέων και καλλιτεχνών) αποφασίζεται μέσα στα πλαίσια του νόμου περί συμβάσεων πνευματικών δικαιωμάτων και συλλογικής διαχείρισης από τα κέρδη από την εκμετάλλευση των προστατευμένων εργασιών: αυτό είναι που καθιστά αυτούς τους δύο στυλοβάτες τόσο ιδιαίτερα σημαντικούς. Επομένως, μόνο ένα ισορροπημένο, εξίσου αναπτυγμένο και αλληλένδετο σύστημα και των πέντε στυλοβατών του νόμου περί πνευματικών δικαιωμάτων ανταποκρίνεται στις αξιώσεις του νεωτερισμού και της κοινωνικής δικαιοσύνης.

(Απόσπασμα από την ομιλία του Adolf Dietz -διπλανή φωτογραφία- στο διεθνές σεμινάριο με θέμα «Τα πνευματικά δικαιώματα, η πειρατεία και οι ενώσεις συγγραφέων», Ρόδος 19-20/06/06)

ΗΜΕΡΕΣ ΠΟΙΗΣΗΣ (21 Μαρτίου 2006)

Χρόνος 8ος. Μεγάλη προβολή. Γιορτές και πανηγύρια διαφόρων ειδών και κατηγοριών. Στην Αθήνα, στη Θεσσαλονίκη, σε άλλες πόλεις, χωριά και γειτονιές. Σεμινές και χαμηλόφωνες παρουσιάσεις και αναγνώσεις, ή διοργανώσεις μεγαλύτερης εμβέλειας, μέχρι και βροντερές, σχεδόν ποδοσφαιρικού τύπου ή πολιτικολαϊκιστικών αβαντοδόρικων μα και κάπως κατηλεντικών αποχρώσεων.

Μερικά δείγματα από τα πιο συμπαθητικά ως τα πιο εντυπωσιακά, αλλά τα πιο βαθυστόχαστα, αγωνιώδη, ίσως ελιτίστικα, ίσως και κλειστοφοβικά παθήματα και μαθήματα.

P. K.

Το ΕΚΕΒΙ πάντα πρώτο και πάντα εύστοχο μεταξύ άλλων αισθητικής και προσπάθειας προσέλευσης μεγάλου κοινού:

1. Σε συνεργασία με το Αττικό Μετρό Εταιρεία Λειτουργίας (ΑΜΕΛ Α.Ε.) τη Δευτέρα 20 Μαρτίου 2006, στις 13.30 το μεσημέρι, παρουσίασε στην αίθουσα εκδηλώσεων του σταθμού Συντάγματος του ΜΕΤΡΟ, καμπάνια για την Παγκόσμια Ημέρα Ποίησης 2006 με θέμα: «Τα Νόμπελ ταξιδεύουν». Την καμπάνια αυτή διοργάνωσε το Εθνικό Κέντρο Βιβλίου σε συνεργασία με το Αττικό Μετρό και: με τον Δήμο Αθηναίων, τον ΗΣΑΠ, τον ΗΛΠΑΠ, την ΤΡΑΜ τον ΟΣΕ και τα ΚΤΕΛ υπό την αιγίδα του Υπουργείου Πολιτισμού, και κορηγό τα Βιβλιοπωλεία ΠΑΠΑΣΩΤΗΡΙΟΥ.
2. Στους σταθμούς του ΜΕΤΡΟ, επί πολλών ημερών ακούγονταν απαγγελίες ποιημάτων και μελοποιημένη ποίηση. Στο πλαίσιο της ίδιας καμπάνιας, εκδόθηκαν από τον ΟΤΕ τηλεκάρτες με θέμα «Τα Νόμπελ ταξιδεύουν».
3. Το ΕΚΕΒΙ επίσης, σε συνεργασία με το Μέγαρο Μουσικής, οργάνωσε μια συμπαθέστατη παράσταση με τίτλο «Σάτιρα και Σατιρικά» με κείμενα επιλεγμένα από τους: Νάσο Βαγενά και Ξενοφώντα Κοκόλη, σε σκηνοθεσία Γ. Κακλήα (3 και 4 Απριλίου 2006), στο Μέγαρο Μουσικής.

Η Εταιρεία μας:

1. Σε συνεργασία με το Σπίτι της Κύπρου διοργανώθηκε ποιητική βραδιά τη Δευτέρα 20 Μαρτίου 2006, από τις 7.00 μ.μ. μέχρι αργά τη νύχτα στο Σπίτι της Κύπρου. Είκοσι δύο ποιητές και ποιήτριες μέλη της Εταιρείας και έξι μη μέλη, διάβασαν ποιήματά τους ενώ παράλληλα έγινε συζήτηση μεταξύ των παρισταμένων για τη σημα-

Ημέρα ποίησης στο σπίτι της Κύπρου.

οία της ποίησης στη ζωή μας και για τις εξελίξεις που σημειώνονται στις μέρες μας τόσο σε σχέση με τις μορφές και τις αναζητήσεις του ποιητικού λόγου όσο και των δυνατοτήτων πρόσβασης του ευρύτερου αναγνωστικού κοινού στις λειτουργίες και τη μαγεία του. Στα διαλείμματα η συζήτηση συνεχιζόταν σε πιο προσωπική βάση με ένα ποτήρι κρασί και τις νοστιμιές από την ευγενική προσφορά του Σπιτιού της Κύπρου. Μια όμορφη επικοινωνία και δημιουργική αλληλογνωριμία μεταξύ ποιητών και ποιητριών, αλλά και μεταξύ αυτών και φίλων της ποίησης σε χαμηλούς τόνους, που άφησε πολύ ενδιαφέρουσες γεύσεις και εμπειρίες.

2. Την Τρίτη 28 Μαρτίου 2006, το βράδυ, στο (νέο) θέατρο Εκάτη στην Κυψέλη, ποιήτριες - μέλη της Εταιρείας Συγγραφέων διάβασαν ποιήματα και συζήτησαν για το παρόν και για το μέλλον της ποίησης. Επίσης, αναζητήσαν τα στοιχεία ομοιότητας και διαφορετικότητας, στην ποίηση των δύο φύλων.
 Η ποιήτρια Μαρία Λαμπαδαρίδου - Πόθου, κατέγραψε τα «πεπραγμένα» της βραδιάς ως εξής:

Τρίτη βράδυ. 28 του Μάρτη. Στο συμπαθητικό θεατράκι «Εκάτη» λίγες ήταν οι ποιήτριες που έφτασαν ως εκεί, εγκάρδια όμως και ζεστή η ατμόσφαιρα.

Παρών - και πολύ ευπρόσδεκτος - και ο μοναδικός άνδρας ποιητής από την Εταιρεία, ο Γιώργος Γεωργίουσης, που πρόσφατα κυκλοφόρησε και την ποιητική του συλλογή «Οθόνι Γγρών Κρυστάλλων» από τις εκδόσεις Γαβριηλίδου.
 Η αγαπητή Ρούλα Κακλαμανάκη, ως οικοδέσποινα, φρόντισε να μη λείψει ούτε το κρασί. Με ένα ποτήρι στο χέρι, όλοι αισθανθήκαμε πιο ανάλαφρα. Και εκ βαθέων βγήκε η ευχή - ευχή ή υπόσχεση, αυτή η βραδιά της γυναικείας ποίησης να καθιερωθεί σε πιο οργανωμένα πλαίσια και με δημιουργικές συζητήσεις.

Η Ρούλα Κακλαμανάκη συντόνισε και τη βραδιά. Ύστερα από μια εξαιρετικά ενδιαφέρουσα συζήτηση για τη γυναικεία και ανδρική ποίηση, που, σίγουρα, αξίζει να επαναληφθεί για να γίνουν πιο ουσιαστικές οι τοποθετήσεις ή οι αντιφατικές απόψεις. Στη συνέχεια διαβάσαμε κάποια ποιήματα.

Η Κατερίνα Αγγελιάκη-Ρουκ πρώτη διάβασε ποιητική πρόζα:

ΜΕΣΗΜΕΡΙΑΝΟ ΚΑΙ ΒΡΑΔΙΝΟ

Ήταν μια ωραία μέρα γαλήνια με μία τρέλα στον αέρα. Των ανδρών τα ζυγωματικά έλαμπαν σαν μήλα φρεσκοκομμένα κι η περπατησιά των νεαρών πουλιουδιών σ' έκανε να αισθάνεσαι πως στο πανηγύρι της ζωής μόλις είχες προσκληθεί.

Τα πουλιά πετούσαν στον αέρα σαν φιτιά και σ' αγκάλιαζε ουρανός ζεστός σα δασύτριχο στήθος. Ονόματα προσπαθούσα να θυμηθώ που ηκούσαν κάποτε σαν ποιμενικές συμφωνίες,

νίες, γενέθλια των άστρων.
 Ποιο ήταν το αγαπημένο ζώο - ζώδιο; Ποια μοίρα πίστευα πως μου ταίριαζε καλύτερα; Ποια εποχή της ζωής μου θα 'θελα να 'ρχόταν ξανά και ξανά;

Ιδέες, ιδέες και παρορμήσεις: Κάτσε γράψτο αυτό ή γιατί το ξέχασες εκείνο το δίστιχο το εμπνευσμένο;
 Όμως έγνοιες μπόκαν πάλη ορμητικές σαν τον νοικοκύρη του σπιτιού που ζητάει βάνουσα το καθυστερημένο νοίκι. Έπρεπε να πάω εκεί και μετά εκεί και μετά εκεί, έπρεπε να τηλεφωνήσω στο γιατρό, να ρωτήσω το φαρμακοποιό, να βρω τον δικηγόρο. Έπρεπε να φροντίσω το μέλλον το πρακτικό του συντρόφου μου και το δικό μου. Λοιπόν, ψυχή μου, άσε το υπερπέραν της φαντασίας (αλήθεια, τι χρώμα ήταν το πουκάμισο που φορούσε ο άγγελος της νύχτας;) και συγκεντρώσου στα εγκόσμια. Όλα όσα γεννήθηκαν για να πεθάνουν θέλουν ποιητή περισσότερο φροντίδα και προσοχή και θυσία από εκείνα που δεν γεννήθηκαν ακόμα στο χαρτί κι έχουν στα γονίδια τους την αθανασία... Αηλιά... αχ μου χύθηκε το γάλα, μου κάρηκε το φαί!... Ξέχασα να πάρω ψωμί, τώρα είν' αργά έκλεισε ο φούρνος...

Και είναι και οι συμπαθέστατοι, οι ευγενικοί φίλοι και γνωστοί που στο δρόμο σε σταματούν και ρωτάνε με σοβαρότητα: Τι κάνετε; Πώς είστε; Τι ετοιμάζετε; Και εννοούν κάτι σαν τους Αθλίους ή το 'Εγκλημα και Τιμωρία...

Κι εγώ απαντώ: Μεσημεριανό και βραδινό ετοιμάζω και σερβίρω καθημερινά. Ευτυχώς που το πρωινό το ετοιμάζει ο άλλος.
 Αθήνα 4-3-05

Κατερίνα Αγγελιάκη-Ρουκ

Ποιήματα διάβασαν: Η Αθηνά Παπαδάκη, η Μαρία Λαμπαδαρίδου Πόθου, η Ρούλα Κακλαμανάκη, η Αγγελική Σιδηρά και άλλες ποιήτριες.

Χοίροι

*Εγώ εδώ
 τα γουρούνια απέναντι,
 μικρή απόσταση
 αλλά μας χωρίζει ποτάμι*

*Ωθούν το χώμα
 να θολώσει το νερό,
 αστάθμητο καθώς τα όνειρα μου.
 Βουτάει ο ανάγλυτος και πνίγεται
 στην πιο διάφανη σταγόνα.*

Αθηνά Παπαδάκη

Συναντήσεις με νέους πεζογράφους και ποιητές

Το Δ.Σ. της Εταιρείας μας, παρακολουθώντας την κίνηση του λογοτεχνικού βιβλίου και διαπιστώνοντας την εμφάνιση νέων πεζογράφων και ποιητών με σημαντική προσφορά στην εξέλιξη και τον εμπλουτισμό της λογοτεχνίας με νέα ενδιαφέροντα στοιχεία λόγου και τεχνικών, αποφάσισε να έρθει σε επαφή μαζί τους. Το έναυσμα ήταν η προσπάθεια αλληλογνωριμίας και διαλόγου. Η διάθεση ανταλλαγής απόψεων σε σχέση με τους στόχους, τους νέους προσανατολισμούς και τάσεις, αλλά και τα προβλήματα του παρόντος στην πορεία κατάκτησης του χώρου που τους ανήκει και ανάλογης αναγνώρισης του έργου τους. Ακολουθεί μια περιήληψη πρακτικών από τις σχετικές συναντήσεις:

α. Στις 11 Μαρτίου 06 έγινε η συνάντηση στα γραφεία της Ε.Σ. με σκοπό την εξοικείωση των νεότερων συγγραφέων με τη δράση και την ιστορία της Εταιρείας, καθώς και την ανταλλαγή απόψεων για το ρόλο της στα χρόνια που έρχονται. Εκ μέρους της Ε.Σ. παρέστησαν: η αντιπρόεδρος Ρούλα Κακλαμανάκη, ο Γραμματέας Θωμάς Σκάσσης και το μέλος του Δ.Σ. Βαγγέλης Ραπτόπουλος. Παρευρέθηκαν, επίσης, ο Πρόεδρος του ΕΚΕΒΙ Δημήτρης Νόλλης και το μέλος της εταιρείας Κώστας Κατσουλάρης. Από τους 17 συγγραφείς που καλέστηκαν, παρευρέθηκαν οι κάτωθι: Χρήστος Αστερίου, Νίκος Βηλιαντής, Ελένη Ζαχαριάδου, Κώστας Καβονόζης, Ντίνα Κίτσου, Μιχάλης Μιχαηλίδης, Νίκος Παναγιωτόπουλος, Γαλήτεια Ριζιώτη, Θανάσης Χειμωνάς, Χρήστος Χρυσόπουλος.

Έπειτα από μια σύντομη εισήγηση του Θωμά Σκάσσης για την ιστορία της Ε.Σ. ακολούθησε ελεύθερη συζήτηση. Ένα από τα θέματα που επανερχόταν στην κουβέντα ήταν οι προϋποθέσεις που πρέπει να πληρούνται ώστε να μπορεί να γίνει κανείς μέλος της Ε.Σ. Ορισμένοι, όπως π.χ. ο Θανάσης Χειμωνάς, σχολίασαν ότι το σύστημα εισαγωγής νέων μελών είναι σήμερα αποθαρρυντικό για τους νεότερους. Τα μέλη της Εταιρείας εξήγησαν ότι το καταστατικό είναι πολύ δύσκολο να αλλάξει, ωστόσο οι ίδιοι θα σταθούν αρωγοί στην προσπάθεια των νεότερων να πλησιάσουν την Εταιρεία. Οι νεότεροι συγγραφείς θέλησαν επίσης να μάθουν ποια θα ήταν τα οφέλη από τη συμμετοχή τους σ' έναν τέτοιο φορέα. Στάθηκαν ιδιαίτερα στα ζητήματα Ασφάλισης, σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν με τους εκδότες (συμφωνητικά με ειδικούς όρους, αδυναμία ελέγχου του αριθμού των πωληθέντων βιβλίων, κ.ά.). Για το ζήτημα της Ασφάλισης, το περιεχόμενο του σχετικού νόμου, καθώς και των προσπαθειών της Ε.Σ. για την ενεργοποίησή του έγινε λεπτομερής ενημέρωση.

Επιθυμίες που εκφράστηκαν:

- η Εταιρεία να τους παρέχει νομική εκπροσώπηση σε προβλήματα που αντιμετωπίζουν με τον Εκδότη τους ή με άλλους (π.χ. Ζαχαριάδου),
- η συμμετοχή στην Εταιρεία να τους παρέχει τη δυνατότητα

έκπτωσης στην αγορά βιβλίων (π.χ. Χρυσόπουλος),

- η Εταιρεία να διαθέτει η ίδια βιβλιοθήκη, χώρο συνεύρεσης και συζήτησης για τα μέλη της.

Οι νέοι συγγραφείς ενημερώθηκαν, επίσης, από τον Θωμά Σκάσση για το ρόλο του ΟΣΔΕΛ και τους προέτρεψε να γίνουν μέλη του. Η Γαλήτεια Ριζιώτη, τέλος, έκανε την πρόταση οι συγγραφείς-μέλη της Εταιρείας να επισκέπτονται εθελοντικά μονάδες απε-

ξάρτησης από τα ναρκωτικά (ΚΕΘΕΑ), με μορφή συζητήσεων ή οργάνωσης σεμιναρίων δημιουργικής γραφής, ανάγνωσης, κλπ. Ο Πρόεδρος του ΕΚΕΒΙ, υποσχέθηκε ότι ο ίδιος θα στηρίξει εμπράκτως με την υπογραφή του κάθε προσπάθεια νέων συγγραφέων για την είσοδό τους στην Εταιρεία. Τα μέλη της Εταιρείας που παρευρέθηκαν στη συνάντηση τόνισαν κι αυτά τη διάθεσή τους να στηρίξουν όσους από τους νέους συγγραφείς επιθυμούν να μουν στην Εταιρεία, εφόσον πληρούν ορισμένα κριτήρια (τρία βιβλία, σταθερή παρουσία στο χώρο, κ.ά.). Τα μέλη της Εταιρείας και οι συγγραφείς που παρευρέθηκαν εκδήλωσαν την επιθυμία τους να επαναλάβουν τέτοιες πρωτοβουλίες και στο άμεσο μέλλον, ανοίγοντας ακόμη περισσότερο τον κύκλο των συμμετεχόντων σ' αυτές.

Κ. Κ.

β. Στην ίδια βάση κινήθηκε η συζήτηση και στη συνάντηση που έγινε στις 19 Ιουνίου με τους νέους ποιητές και ποιήτριες. Στη συνάντηση αυτή από τους είκοσι έναν που καλέστηκαν, παρευρέθηκαν οι κάτωθι: Μαριγώ Αλεξοπούλου, Νίκος Βιοβάρης, Βασίλης Καρδάρης, Κώστας Καναβούρης, Δούκας Καπόντας, Νίκος Μπατσικανής, Δώρα Παπαγεωργοπούλου, Μιχάλης Παπατωνόπουλος, Σωτήρης Σεβαθής, Αγγελική Σιγούρου, Νίκος Σταυρόπουλος, Γιάννης Στίγγας, Ρία Φελεκίδου και Γιώργος Χατζής. Εκ μέρους του Δ.Σ. της Εταιρείας παραβρέθηκαν: Ο Πρόεδρος Θανάσης Βαϊτινός, η Αντιπρόεδρος και ποιήτρια Ρούλα Κακλαμανάκη, ο γ. γ. Θωμάς Σκάσσης και ο ταμίας και ποιητής Γιώργος Γεωργίουσης. Επίσης το μέλος της Εταιρείας και ποιητής Γιάννης Κοντός και ο ευγενώς προσεληθών κ. Σπύρος Ρέπουλης, Επίτιμος Γενικός Διευθυντής ΥΠ.Π.Ο.

Η συζήτηση επικεντρώθηκε στην εξέλιξη του ποιητικού λόγου, τη σχέση των νέων με τους παλαιότερους ποιητές και ιδίως τις δυνατότητες πρόσβασης των ποιητών και της ποίησης στο ευρύτερο αναγνωστικό κοινό. Όλοι συμφώνησαν ότι η επικοινωνία του Δ.Σ. και των μελών της Ε.Σ. με τους νέους ποιητές, πρέπει να συνεχιστεί και να ανοίξουν νέοι δρόμοι επικοινωνίας και στήριξης των νέων ποιητών και ποιητριών τόσο στην αντιμετώπιση των πρακτικών προβλημάτων που αντιμετωπίζουν όσο και του δημιουργικού διαλόγου σε σχέση με τα γενικότερα προβλήματα και τους προβληματισμούς της ποιητικής τέχνης.

Ρ. Κ.

Θεωρία της λογοτεχνίας

Η θεωρία της λογοτεχνίας επιχειρεί να δώσει μια κατά το δυνατό επαρκή και αντικειμενική απάντηση στο ερώτημα *τι είναι η λογοτεχνία* - στην κλίμακα της γενικής φύσης της, των ειδολογικών κατηγοριών της, των αισθητικών της διαφορισμών, αλλά και του τρόπου με τον οποίο ένα συνολικό προσωπικό έργο ή ένα μεμονωμένο κείμενο εγγράφεται στους διαδοχικά ευρύτερους κύκλους ιδιοτήτων της λογοτεχνίας, στους οποίους ανήκει. Το ερώτημα δεν αναφέρεται μόνο στο ίδιο το «σώμα» της λογοτεχνίας αλλά στην όλη διαδικασία που το περιβάλλει, το περιέχει και συμμετέχει στον καθορισμό του: στους γενετικούς παράγοντες των κειμένων (από τον κατευθυντήριο ρόλο της προϋπάρχουσας κοινωνικής, ιδεολογικής και πνευματικής καλλιτεχνικής πραγματικότητας έως την προσωπικότητα του συγγραφέα και την ενέργεια της γραφής)· στα κείμενα ως διαμορφωμένα αποτελέσματα (που κάνουν λόγο για τον «εκτός αυτών» κόσμο συνιστούν ταυτόχρονα έναν αυτόνομο καινούργιο)· και στη σχέση που δημιουργείται ανάμεσα σ' αυτά και στον αναγνώστη (δράση του λογοτεχνικού μηνύματος - αντίδραση τρόπου υποδοχής του μηνύματος). Η αποκρυστάλλιση και εγκυρότερη οριοθέτηση του χώρου της θεωρίας προκύπτει από την παραδοχή ότι σ' αυτόν εμπνέει κάθε γενικευμένη πρόταση που αναφέρεται στα παραπάνω θέματα, ανεξάρτητα όχι μόνο από τις ιδιαίτερες πεποιθήσεις που την καθορίζουν αλλά και από τον βαθμό της περαιτέρω συστηματοποίησής της. Από την άποψη μιας εξωτερικής (αλλά όχι συμβατικής) τυπολογίας του κειμένου θεωρίας της λογοτεχνίας, αυτό θα μπορούσε να τοποθετηθεί ανάμεσα στη γενική Αισθητική και στην εντοπισμένη Κριτική-Φιλολογία, καθώς με την πρώτη συνδέεται ως προς την αφαιρετική σκέψη περί τέχνης και με τη δεύτερη ως προς την εξάρτηση ειδικά από

το λογοτεχνικό πεδίο. Από το περιεχόμενο των απαντήσεων στο ερώτημα καθορίζεται η σύσταση και εφαρμογή των αντίστοιχων μεθόδων μελέτης της λογοτεχνίας. Επομένως, η ασχολία αυτή συγκαταλέγεται στις υποχρεώσεις της φιλολογικής επιστήμης, γιατί κάθε επιστήμη υφίσταται και εξελίσσεται μόνο με βάση μια ορισμένη επίγνωση της οντότητας του αντικειμένου της. Ο «εμπειρισμός» είναι αναγκαίος και επωφελής, με την έννοια της τεκμηρίωσης των παρατηρήσεων, του διορθωτικού ελέγχου (ή ακόμη και της διάψευσης) ενός θεωρητικού σχήματος και, βέβαια, της κατάλληλης κάθε φορά προσαρμογής του φύσει γενικού σχήματος στην ατομικότητα των επιμέρους θεμάτων· όχι όμως και με την έννοια της συνειδησιακής αδρόνειας, της παραπληθυντικής απόσπασματικότητας απέναντι στην ενότητα του αντικειμένου και της τυχαίας τροπής και ιεράρχησης των ενεργειών.

Οι θεωρητικές θέσεις, φυσικά, μεταβάλλονται διαχρονικά σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό, καθώς εξαρτώνται από την εξέλιξη της ίδιας της λογοτεχνίας, από τους διαφορετικούς τρόπους αντίληψης της λογοτεχνικής και γενικά της καλλιτεχνικής δημιουργίας -τρόπους που ανόγονται στην όλη κοσμοθεωρία και ανθρωπογνωσία κάθε εποχής- και από τον πληθυσμιασμό και εξειδίκευση των κατευθύνσεων του συγκεκριμένου προβληματισμού. Και ίσως η μόνη αρχή που θα μπορούσε να διεκδικήσει διηνεκή ισχύ είναι ότι η θεωρία πρέπει να συνάγεται από τη λογοτεχνία και να «υπάγεται» διαφωτιστικά σ' αυτήν - όχι να προεπινοείται ερμηνεία των κειμένων και να προβάλλεται επάνω σ' αυτά χωρίς να αναζητεί μέσα στον χώρο τους την υποστήριξή της. Το ότι στη συνέχεια μια εύστοχη θεωρία ευνοεί τη συγκρότηση εντελέστερων μεθόδων περιγραφής και ερμηνείας του αντικειμένου όχι μόνο δεν αίρει αυτήν την αναγκαία προτεραιότητα, αλλά την επαληθεύει πρόθετα. Σε ό,τι αφορά τη σχέση της θεωρίας με την καθαρά «αξιολογική» αντιμετώπιση της λογοτεχνίας, ο δικός της χαρακτήρας είναι πρώτιστα περιγραφικός-γνωστικός και αυτό το κρίσιμο προβάδισμα της επιστημονικότητάς της μπορεί αναμφίβολα να διατηρηθεί. Αλλά η θεωρία τελεί και σε μια αναπόφευκτη «ελάχιστη» συνάρτηση με την αξιολόγηση: από τον ουδέτερο διαπιστωτικό ορισμό του τι είναι η λογοτεχνία εξαρτάται η κρίση σχετικά με το αν ένα κείμενο ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις (για) αυτής της ιδιότητας· και από τους απρόβλεπτους τρόπους ανταπόκρισης, που αναγνωρίζονται (αξιολογούνται) στη συνέχεια ως πειστικά, επηρεάζεται αναθεωρητικά ο ορισμός. Γενικότερα, το γεγονός ότι υπερχρονικός και αναλλοίωτος ορισμός της λογοτεχνίας δεν υπάρχει και ότι, αν ισχύει μια απεριόριστη «πολιτισμική σχετικότητα», λογοτεχνία είναι ό,τι κάθε εποχή δέχεται ως λογοτεχνία - δεν εμποδίζει τη διατύπωση συνεκτικών και κατά προσέγγιση αντικειμενικών (δηλαδή επιστημονικών) προτάσεων, τουλάχιστον μέσα στα όρια κάθε μείζονος ιστορικού-πολιτισμικού κύκλου.

Δηλωμένη ή άδηλη και λανθάνουσα θεωρία της λογοτεχνίας συν-γεννάται ιστορικά με τη λογοτεχνική πράξη και την πρόσληψή της, γιατί τόσο ο συγγραφέας όσο και ο αναγνώστης είναι αδύνατο να μη διαμορφώνουν μια στοιχειώδη έστω άποψη για τη φύση του αντικειμένου που τους απασχολεί. Παρατηρούνται όμως κατά εποχές και τόπους πολύ σημαντικές διαφορές όχι μόνο ως προς το κεντρικό περιεχόμενο των θέσεων αλλά και ως προς την πυκνότητα της ασχολίας, τον βαθμό συνειδητοποίησης των ζητημάτων και τη συστηματικότητα των θεωρητικών έργων. Οι προηγμένες πνευματικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη πολυδιάστατου και συνθετότερου προβληματισμού, που εντείνεται ακόμη περισσότερο σε περιόδους απορηματικής διέγερσης της ανθρώπινης σκέψης και αμφισβήτησης των καθιερωμένων γνωσιολογικών βάσεων θεώρησης της λογοτεχνίας και οποιουδήποτε άλλου κοινωνικού φαινομένου. Έτσι, η όλη εξέλιξη του πολιτισμού έχει συσσωρεύσει έναν ποσοτικά και ποιοτικά σπουδαίο πλούτο απαντήσεων, που καμία δεν μπορεί να αξιώσει ούτε διαχρονικά ούτε συγχρονικά την ιδιότητα της απόλυτης ορθότητας ή της πληρότητας και που όλες ανταποκρίνονται εν μέρει στην πραγματικότητα της λογοτεχνίας. Μια ισχυρή και στη συνέχεια ραγδαία ανάπτυξη της ασχολίας σημειώνεται στον μείζονα «δυτικό» χώρο από τις αρχές του Μεσοπολέμου έως την εποχή μας και συνδέεται με την αυξημένη γενικότερη θεωρητική ανησυχία, τη διερευνητική-διαλεκτική διάθεση, τη μεθοδολογική αναλυτικότητα αλλά και τις συνθετικές (και διεπιστημονικές) τάσεις της ήδη πολύ μακράς αυτής περιόδου. Θα πρέπει όμως να τονισθεί ότι αυτή η γόνιμη έξαρση των αναζητήσεων και η αποφασιστική όσο ποτέ στο παρελθόν αυτονομία τους δεν πρέπει να προκαλεί μια υπέρβουσα ψευδαίσθηση ότι λογοτεχνική θεωρία είναι μόνο ή κυρίως η δραστηριότητα των δεκαετιών αυτών. Η ιστορικά εποπτική και ώριμη κρίση θα εξέπιπτε τότε σε έναν «εγωισμικό εποχής».

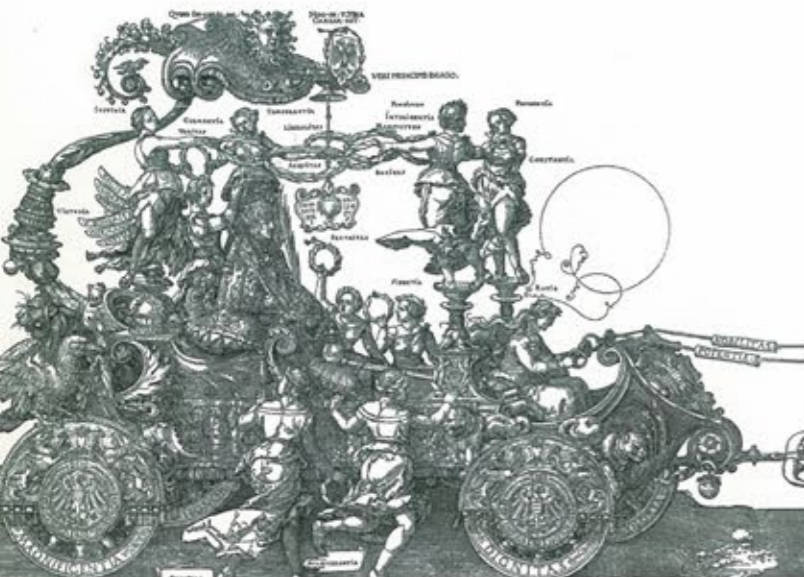
Θεωρία της λογοτεχνίας οπωσδήποτε υπάρχει στη νεοελληνική σκέψη. Για ευνόητους ιστορικοκοινωνικούς λόγους, η σχετική παραγωγή υστερεί σε σύγκριση με εκείνη των προνομιακών διεθνών «κέντρων», από άποψη έκτασης, συστηματικότητας και πρωτοτυπίας. Η αναμφισβήτητη αυτή διαφορά όμως δεν σημαίνει ότι η θεωρητική ασχολία απουσιάζει, γιατί ένας τέτοιος «μηδενιστικός» ισχυρισμός δεν ισοδυναμεί με αντικειμενική διαπίστωση και σφείθεται μάλλον σε μια ακόμη υπερπαιότητα του γνωστού αισθήματος «επαρχιακής» μειονεξίας, σε συνδυασμό με την ανεπαρκή γνώση του βιβλιογραφικού πεδίου (και των αρμόδιων τρόπων διερεύνησης και εκτίμησής του). Υπενθυμίζουμε εξάλλου το αυτόνομο γεγονός ότι στην ελληνική όπως και σε κάθε άλλη βιβλιογραφία ένα ευρύτατο ποσοστό άμεσης ή έμμεσης θεωρίας υφίσταται διότι μέσα στο σύνολο των κειμένων «πρακτικής» κριτικής και φιλολογικής μελέτης της λογοτεχνίας και οποιουδήποτε άλλου τρόπου αναφοράς σ' αυτήν. (Για να μην σταθούμε στο επίσης αυτόνομο γεγονός ότι ουσιαστική, απείρωσα πολυεδρική και κατεξοχήν αντιδογματική θεωρία ενέχουν καθεαυτά τα λογοτεχνικά κείμενα - φαινόμενο όμως διαφορετικής υπόστα-

σης και βιβλιογραφικής τάξης.) Σε συνδυασμό με τα αίτια της (καθυστέρησης της νεοελληνικής θεωρίας, αυτή η θετική πλέον ιδιότητα της διασποράς εξηγεί το ότι κατά το μεγαλύτερο μέρος της η σχετική παραγωγή συνδέεται με ονόματα κριτικών, δοκιμιογράφων, λογοτεχνών, φιλολόγων και ορισμένων εκπροσώπων του φιλοσοφικού στοχασμού, ενώ μόνο κατά τα τελευταία χρόνια αρχίζει να «διακρίνεται» η ειδικότητα του θεωρητικού της λογοτεχνίας (χωρίς φυσικά αυτό να σημαίνει ότι δεν πρέπει να ενθαρρύνεται η ευεργετική «πανταχού» παρουσία της θεωρητικής σκέψης). Το βέβαιο πάντως είναι ότι περίπου από τις αρχές του 19ου αιώνα, όταν τα ζητήματα της «καλλιτολογίας» και της ποιητικής εξετάζονταν μέσα στο πλαίσιο των γενικών όρων και κανόνων της «ρητορικής τέχνης», έως τις περιόδους της βαθμιαίας ωρίμανσης και αυτονόμησης ενός ασύγκριτα καταλληλότερου στοχασμού, και από αυτές έως την εποχή μας, όπου τόσο οι επίμονες διακρίσεις όσο και οι ολικές θεωρήσεις εξαιρούν και διαφυλάσσουν την αυτονομία της λογοτεχνικότητας (υποδεικνύοντας μεταξύ άλλων και τη λειτουργία της καθαυτάς λογοτεχνικής «ρητορικής» για), εκτυλίσσεται μια μεγάλη σειρά προτάσεων διαβαθμισμένης πληρότητας και πρωτοτυπίας, που «παρακολουθούν» το γενικό σχήμα των διεθνών εξελίξεων. Από τον χώρο του υλικού αυτού, επιχειρούμε στη συνέχεια μια δειγματοληπτική αναγραφή, με όλους τους περιορισμούς και τις πιθανές δυσαναλογίες επιλογής (ή και αστοχίες ιεράρχησης), που απορρέουν και από το γεγονός ότι βιβλιογράφηση της νεοελληνικής θεωρίας της λογοτεχνίας δεν έχει πραγματοποιηθεί ακόμη, ούτε συνοδικά ούτε κατά μια επαρκώς εκτεταμένη περίοδο.

(Από το βιβλίο: Π. Δ. Μαστροδημήτρης, Εισαγωγή στη Νεοελληνική Φιλολογία, (Αθήνα:) Εκδόσεις Δόμος (172005), σσ. 705-708.)

Παναγιώτης Μαστροδημήτρης

Ο Παναγιώτης Μαστροδημήτρης εκλέχθηκε επίτιμο μέλος της Εταιρείας μας στην τελευταία Γενική της Συνέλευση

Η Ευρώπη των Δημιουργών

Στην διοικητική καρδιά της Ευρώπης, στις Βρυξέλλες, οργανώθηκε το 4ο Ευρωπαϊκό Συνέδριο των Δημιουργών από την Ένωση των Ευρωπαίων Συγγραφέων και φιλοξενήθηκε στο κτίριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης Charlemagne την Τετάρτη 20 Σεπτεμβρίου 2006.

Το θέμα του συνεδρίου ήταν «**Τα δικαιώματα των Συγγραφέων και η Ευρωπαϊκή Ατζέντα 2007-2013**» καθώς και η «**Ανταγωνιστικότητα & ψηφιακές προκλήσεις, συλλογική δράση και πολιτιστική πολυμορφία**».

Εκπροσωπώντας την Εταιρεία Συγγραφέων καταθέτω μερικά από τα πιο ενδιαφέροντα θέματα που συζητήθηκαν και αφορούν το μέλλον των δημιουργών, της οργάνωσης των βιβλιοθηκών, των πνευματικών δικαιωμάτων και των ψηφιακών εφαρμογών. Επίσης μεγάλο ενδιαφέρον παρουσιάζει η εξαγγελία της ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ψηφιακής Βιβλιοθήκης.

Η πνευματική περιουσία των δημιουργών και ο ανταγωνισμός σε μια ελεύθερη αγορά

Ο εισηγητής Josef Drexl του Πανεπιστημίου του Μονάχου τόνισε ότι πρωτεύον θέμα είναι οι δημιουργοί και όχι η βιομηχανία των εκδοτών. Ότι η τωρινή ευρωπαϊκή πολιτική δεν ξεχωρίζει τους δημιουργούς από την βιομηχανία του copyright. Οι αποφάσεις επικεντρώνονται περισσότερο πάνω στις τεχνολογικές αλλαγές της βιομηχανίας του copyright παραβλέποντας τις συνέπειες πάνω στους δημιουργούς.

Η παλιά άποψη ότι το copyright είναι μια μονοπωλιακή κατάσταση που δίνει κίνητρα για δημιουργικότητα πρέπει να αντικατασταθεί από μια σύγχρονη αντίληψη ανταγωνιστικότητας. Οι κανόνες αγοράς αυξάνουν τη δύναμη της αγοράς αλλά μπορεί να βλάψουν τους δημιουργούς και θέτουν ερωτηματικά για την νομική ισχύ της νομοθεσίας του copyright.

Η αγορά καταστρατηγεί το copyright

- Ένα παράδειγμα εσφαλμένης χρήσης του copyright γίνεται με τους μεταφραστές που πληρώνονται για τη δουλειά που παρήγαγαν και όχι για τα εφεξής δικαιώματα πάνω στη δουλειά τους.
- Το μονοπώλιο των ακαδημαϊκών και επιστημονικών εκδότων είναι αδιαμφισβήτητο.
- Οι ερευνητές πολλής φορές χρειάζεται να πληρώσουν τα ειδικά περιοδικά προκειμένου να καταχωρήσουν τις έρευνές τους (Nature, Science).
- Οι ερευνητές χρειάζεται να πληρώνουν για να έχουν πρόσβαση σε πληροφορίες που κατέχουν οι εκδότες (άρα ακόμα και για το ίδιο τους το έργο!)

Είναι προτιμότερο λοιπόν να προστατεύεται το συμφέρον της βιομηχανίας ή των δημιουργών;

Υπέρ: Η βιομηχανία δίνει οικονομικά κίνητρα για δημιουργικότητα που τελικά ωθούν σε οικονομική ανάπτυξη και διεθνή ανταγωνιστικότητα.

Κατά: Η βιομηχανία 'παράγει' προϊόντα σύμφωνα με τις προτιμήσεις της αγοράς, αποδίδοντας ένα προϊόν για ένα μικρό κύκλο ζωής, ενώ η δημιουργικότητα ξεκινάει από τους δημιουργούς και σκοπεύει σε μεγαλύτερη διάρκεια στο μέλλον. Έτσι το πολιτιστικό προϊόν καθίσταται ανταγωνιστικό και ηθουραλιστικό με ευρύτερες παραμέτρους.

Η Ευρωπαϊκή Νομοθεσία Ανταγωνισμού πρέπει να σέβεται και να υποστηρίζει τις τοπικές νομοθεσίες και να αποδίδει τα δικαιώματα στον δημιουργό.

Πολιτιστική διαφορετικότητα

Τι μπορεί να κάνει η Ευρώπη για τον πολιτισμό και τι ο πολιτισμός για την Ευρώπη; Το 2008 αρχίζει ο μεγάλος διάλογος για τις διεθνείς και εθνικές πολιτιστικές παρεμβάσεις.

Η υπεύθυνη Σχεδιασμού της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Γαλλίας, Valerie Game, μίλησε για την ψηφιοποίηση της ευρωπαϊκής πνευματικής κληρονομιάς με την ίδρυση της «Ευρωπαϊκής Ψηφιακής Βιβλιοθήκης» η οποία θα εμπεριέχει κείμενα και οπτικοακουστικό υλικό που θα σχετίζεται με την ιστορία, την πορεία, την σκέψη και την εξέλιξη της Ευρώπης.

Το ξεκίνημα θα γίνει με τις εθνικές βιβλιοθήκες. Έτσι το Ψηφιακό Μουσείο Ευρωπαϊκής Μνήμης θα εμπεριέχει ακόμη και copyrighted εργασίες.

Οι βιβλιοθήκες πρέπει να επενδύουν στην διατήρηση πνευματικών έργων. Να συνάψουν συμβόλαια με εκδότες. Να δέχονται από παντού αρχεία. Ήδη η Εθνική Βιβλιοθήκη της Γαλλίας έχει αρχίσει να ψηφιοποιεί χιλιάδες αρχεία και περνάει σε καινούργια φάση από το 2007.

Η Φινλανδή Tarja Koskinen-Olsson τόνισε ότι πολιτιστική πολυμορφία μπορεί να υπάρξει όταν υπάρχουν πολλοί συγγραφείς σε πολλές χώρες και έχουν την δυνατότητα να ζούνε από το δημιουργικό τους έργο. Τα δικαιώματα των δημιουργών πάνω στο έργο τους είναι αναφαίρετο ηθικό και οικονομικό εργαλείο διαπραγμάτευσης. Η πολιτιστική πολυμορφία πρέπει να διατηρηθεί ειδικά για τις μικρές χώρες αλλά και η ύπαρξη πολλών γλωσσών να αποτελέσει μέρος της πολιτικής κάθε χώρας.

Οι συγγραφείς έχουν δικαιώματα που απορρέουν από τα δικαιώματα του δημόσιου δανεισμού των βιβλίων τους και από ιδιωτικά συμβόλαια.

Οι ψηφιακές βιβλιοθήκες θα διασώσουν την πολιτιστική και επιστημονική κληρονομιά κάθε χώρας με άμεση on line πρόσβαση. Κι εδώ όμως πρέπει να τηρηθούν τα δικαιώματα των συγγραφέων από την παραχώρηση των έργων τους.

Η διαχείριση των δικαιωμάτων των συγγραφέων και η εφαρμογή της τεχνολογίας της πληροφορικής.

Ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Nantes, Andre Lucas, αναφέρθηκε στις ανταλλαγές αρχείων μεταξύ χρηστών ίντερνετ πράγμα που θέτει σε ανασφάλεια το copyright. Επίσης στο ίντερνετ οι συγγραφείς αντιμετωπίζουν μια νέα πραγματικότητα. Οι μηχανές αναζήτησης ψάχνουν χωρίς να αξιολογούν ηθικά. Επομένως το παραδοσιακό copyright δε μπορεί να ισχύσει στο δίκτυο με τον ίδιο τρόπο. Μια παγκόσμια φόρμουλα θα έπρεπε να θεοπιστεί για όσα δεδομένα κατεβαίνουν από το ίντερνετ.

Στην Σουηδία αποφάσισαν να ψηφιοποιήσουν και να ανεβάνε

στον δίκτυο όλη την Σουηδική λογοτεχνία και φυσικά θα πληρωθούν και όσοι συγγραφείς δικαιούνται πνευματικά δικαιώματα

Πάντως όλοι συμφωνούν ότι η αυθεντικότητα του δημιουργού (συγγραφέας, δημοσιογράφος, σεναριογράφος, εικονογράφος, μουσικός, οπτικοακουστικός σκηνοθέτης κλπ) είναι η πηγή της δημιουργικότητας και η πηγή όλων των δημιουργικών προϊόντων. Επομένως το ζητούμενο είναι το καλό περιεχόμενο. Η καινούργια 'διαδικτυακή δημιουργικότητα' απαιτεί ένα νέο δυναμικό on-line περιβάλλον που πρέπει να υποστηριχτεί από ιδιωτικούς φορείς και κράτη μαζί.

Θόδωρος Γρηγοριάδης

Η Ομοσπονδία Ευρωπαίων Συγγραφέων (EUROPEAN WRITERS CONGRESS), η οποία συγκροτείται από πενήντα πέντε Εθνικές Ενώσεις (Συγγραφέων) είκοσι εννέα χωρών της Ευρώπης, εκπροσωπεί κάπου 54.000 συγγραφείς και μεταφραστές λογοτεχνίας.

Διοικείται από Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από έναν Πρόεδρο, δύο Αντιπροέδρους, και τέσσερα μέλη. Εκλέγεται από το Συνέδριο των αντιπροσώπων όλων των μελών του (Εθνικών Ενώσεων Συγγραφέων), κάθε δύο χρόνια

Ο ένας από τους αντιπροέδρους του τρέχοντος Συμβουλίου που επανεξελέγη από το τελευταίο (2006) Συνέδριό του είναι ο Έλληνας Αναστάσης Βιστωνίτης, μέλος της Εταιρείας μας.

Η θέση όλων των μελών είναι τιμητική. Προέρχονται από επτά Ευρωπαϊκές χώρες και η δουλειά τους συντονίζεται από τον Γενικό Γραμματέα και το προσωπικό των γραφείων της Ομοσπονδίας.

Το Συνέδριο συζητάει και αποφασίζει για όλες της δραστηριότητες της Ομοσπονδίας, καθορίζει τα προγράμματά της και τις γενικές κατευθύνσεις της πολιτικής της.

Για την αντιμετώπιση των οικονομικών αναγκών σε σχέση με τις τρέχουσες διοικητικές δαπάνες και τα προγράμματα δράσης η Ομοσπονδία υποστηρίζεται από διάφορες οικονομικές πηγές, όπως είναι:

οι εισφορές των μελών, οι δωρεές και οι ειδικές χορηγίες για την χρηματοδότηση διαφόρων ειδικών προγραμμάτων και δραστηριοτήτων.

Σημαντικές δραστηριότητες καλύπτονται από τα προγράμματα τα οποία αναφέρονται στον προϋπολογισμό της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την «Υποστήριξη οργανισμών οι οποίοι προωθούν την Ευρωπαϊκή Κουλτούρα», την «Ευρωπαϊκή Πολιτιστική Πολυμορφία» και την «Συμμετοχή στην κοινωνία της πληροφορίας».

P. K.

Επισκέψεις σε φυλακές

Εκίνησε τελικά το πρόγραμμα επισκέψεων μελών της Εταιρείας μας στις φυλακές Κορυδαλλού όπου με τη συνοδεία ενός εγκληματολόγου συναντούν κρατούμενος και συνομιλούν μαζί τους.

Η πρώτη επίσκεψη συγγραφέων έγινε στις 15 Ιουνίου με την πεζογράφο **Νένη Ευθυμιάδη** και τον ποιητή **Ηλία Γκρή**. Όπως μας ενημέρωσαν τα μέλη μας, η αρχική καχυποψία των φυλακισμένων ότι οι συγγραφείς ήταν «άνθρωποι του Υπουργείου Δικαιοσύνης», υποχώρησε όταν οι συγγραφείς τους μίλησαν για την Εταιρεία Συγγραφέων και τους ανιδιοτελείς λόγους που είχε να πάρει την πρωτοβουλία ώστε να γίνει αυτός ο κύκλος επισκέψεων στις φυλακές.

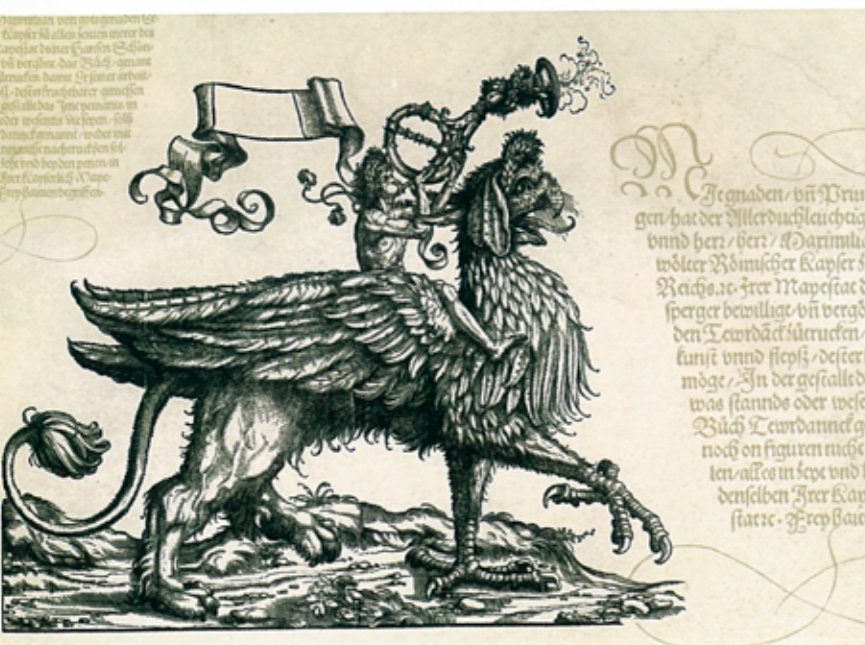
Τόσο η κα Νένη Ευθυμιάδη όσο και ο κος Ηλίας Γκρή μίλησαν στους κρατούμενους διάβασαν απόσπασμα από το έργο τους και ακολούθησε ενδιαφέρουσα συζήτηση που έκλεισε με την προσφορά βιβλίων και περιοδικών. Οι συγγραφείς θεωρούν πλεόν ότι οι φυλακισμένοι όπως έδειξαν δεν έχουν ανάγκη από λογοτεχνία αλλά πρόθυμα αυτιά για να ακούσουν την περιπέτειά τους και τις απάνθρωπες - όπως τις χαρακτήρισαν - συνθήκες που βιώνουν στις φυλακές. Τα δύο μέλη μας διαπίστωσαν ότι «το να πηγαίνουμε στις φυλακές και να ερχόμαστε αντιμέτωποι με τη σκληρή πραγματικότητα που βιώνουν οι κρατούμενοι, μας κάνει να αισθανόμαστε αν όχι άχρηστοι τουλάχιστον ανήμποροι προς βοήθεια».

Στις 20 Ιουνίου, το μέλος της Εταιρείας μας **Θέμης Λιβεριάδης** πήγε στις ανδρικές φυλακές Κορυδαλλού όπου μίλησε και συζήτησε με κρατούμενους που είχαν ανταποκριθεί και

δήλωσαν επιθυμία για συμμετοχή σε αυτήν τη συνάντηση. Μεταφέρουμε αποσπασματικά από όσα μας ανέφερε γραπτώς ο ίδιος: ... Στη συνάντηση προσήλθαν 23 κρατούμενοι, εκ των οποίων οι περισσότεροι ήταν υπόδικοι, δηλαδή εκκρεμούσε πρωτοβάθμια ή δευτεροβάθμια εκδίκαση των κατηγοριών τους. Στην αρχή διαπίστωσα πως ενυπήρχε από πλευράς τους έντονη επιφύλαξη και μια υποψανθάνουσα ειρωνική διάθεση, που εκφραζόταν στα μάτια και το ύφος τους και κυρίως στη σιωπή τους... Προσπάθησα από τα πρώτα λεπτά ο «μονόλογός μου» να ξεφύγει από τα καθιερωμένα «κλισέ» στα οποία διαισθανόμουν ότι επικεντρώνονταν οι αναστολές τους: ζήτησα από τον παριστάμενο φύλακα και τον εκπρόσωπο του Υπουργείου να τους επιτραπεί να καπνίσουν... Περιορίστηκα σχεδόν αποκλειστικά στην έκφραση με την ποίηση και τους παρέθεσα, σε μερικές περιπτώσεις μάλιστα τους εξομολογήθηκα, προσωπικά μου βιώματα και εμπειρίες. Βγήκε έτσι αβίαστα ότι η εξομολόγηση σε ένα φίλο ή στο λευκό χαρτί είναι λιτρωτική και υποκαθιστά στο πολλαπλόσιο την προσφυγή σε έναν ψυχαναλυτή, όπως επίσης ότι πολλοί άνθρωποι αισθάνονται «έγκλειστοι» κι αν ανήκουν τυπικά στο «ελεύθερο» κοινωνικό περιβάλλον... Τους διάβασα, διαλέγοντας σκόπιμα από το «stock» μου, ποιήματα απλά και τολημικά μες στην αλήθεια τους (απ' όσο θυμάμαι: Αναγνωστάκης, Γκιμοσούλη, Γώγου, Σαχτούρη, Φραγκόπουλο, Χρονά) και σε 10-15' λεπτά «ο πάγος έσπασε». Τους γεννήθηκε η έντονη επιθυμία, ή η περιέργεια να με «δούνε καλύτερα», να τους διαβάσω και δικά μου, κάτι που τελικά αποδέχθηκα αν και δεν ήταν στις προθέσεις μου. Ζήτησαν μόνοι τους και τους άφησα για τη βιβλιοθήκη τους ό,τι βιβλία μου είχα φέρει ούτως ή άλλως γι' αυτόν το σκοπό. Ένας από αυτούς δήλωσε είχε οριστεί και προσέφερε υπηρεσίες βιβλιοθηκάρη.

Εννέα δήλωσαν πως διαβάζουν λογοτεχνία και δύο από αυτούς γράφουν. Ένας μάλιστα θέλησε, αφού με ρώτησε, και τελικά μας διάβασε 1 σελίδα από σκέψεις του, καταγραμμένες μες στη φυλακή σαν ημερολόγιο. Λιτές, πυκνές και έντονης αμεσότητας. Αποχαιρετώντας το νέο Διευθυντή του Κορυδαλλού κ. Αλεξανδρή (που τοποθετήθηκε μετά το...εθικόπτερο), παρέμεινα για λίγο στο γραφείο του και στο διάστημα αυτό του διαβιβάστηκα ήδη η επιθυμία της συγκεκριμένης ομάδας να τους επισκεφθώ για δεύτερη φορά ώστε να συνεχίσουμε όσα δεν προλάβαμε να με ρωτήσουν στο... τρίωρο περίπου της «επίσκεψής» μου!

Η Εταιρεία Συγγραφέων σε συνεργασία με το ΕΚΕΒΙ και την μη κυβερνητική οργάνωση ΑΡΣΙΣ, προσπαθεί να οργανώσει ένα πρόγραμμα επισκέψεων συγγραφέων στις φυλακές του Αιθώνα. Για ό,τι νεότερο θα ενημερωθείτε εν καιρώ.

Τιμητικές διακρίσεις

Η Εταιρία Συγγραφέων συχαίρει τα βραβευθέντα μέλη της: **Μάνο Ελευθερίου**, κρατικό βραβείο μυθιστορήματος για το μυθιστόρημα «Ο καιρός των Χρυσανθέμων», **Νάσο Βαγενά**, κρατικό βραβείο ποίησης για τη συλλογή «Στέφανος», **Ρέα Γαλανάκη**, κρατικό βραβείο διηγήματος για τη συλλογή «Ένα σχεδόν γαλάζιο χέρι», **Μάρω Δούκα**, βραβείο Ιδρύματος Ουράνη για το μυθιστόρημα «Αθώοι και φταίχτες», **Χριστόφορο Μηλιώνη**, βραβείο Ιδρύματος Ουράνη, για το βιβλίο του «Το Μοτέλ», **Φαριάντ Φερεύντουν**, κρατικό βραβείο μετάφρασης στα περσικά μιας επιλογής από το έργο του Γιάννη Ρίτσου με τίτλο «Πέτρινος Χρόνος».

Επίσης, ιδιαίτερη τιμή για την Εταιρεία μας αποτελεί η αναγόρευση του μέλους του Διοικητικού Συμβουλίου **Κώστα Γεωργουσόπουλου** σε επίτιμο διδάκτορα του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Διανομή Μερίσματος

Στον **ΟΣΔΕΛ** (Ασκληπίου 20, τηλ.: 210 3626056) συνεχίζεται η διανομή μερίσματος για τα έσοδα της χρήσης 2004.

Βιβλιοθήκη Γυναικείων Θεμάτων

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης μας ζητάει με επιστολή της υλικό που σχετίζεται με το γυναικείο κίνημα στην Ελλάδα (ισπανία βιβλία, μονογραφίες, φωτογραφίες, αφίσες, video) για την Βιβλιοθήκη Γυναικείων Θεμάτων. Όσοι από τα μέλη μας μπορούν να βοηθήσουν στον εμπλουτισμό της βιβλιοθήκης ως απευθυνθούν στο τηλ.210- 32 15 618.

Δημοτική Βιβλιοθήκη

Η Δημοτική Βιβλιοθήκη **Κορωπίου** ζητάει βιβλία των συγγραφέων μας στη διεύθυνση Παπασιδέρη 13, Τ.Κ. 19400 (τηλ. 210 6626295 libkor@hol.gr).

Ηλεκτρονική Διεύθυνση

Στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις που ακολουθούν μπορείτε να ενημερωθείτε για τους όρους και τις προϋποθέσεις φιλοξενίας συγγραφέων στο **Γκαρτς**: www.kulturserver-graz.at/pdfs/richtlinien-stadtschreiberin-2006.pdf (tel. 0043-316-872-4901) και τη **Φλάνδρα**: www.wvc.vlaanderen.be/regelgevingcultuur/reglementen/internationaal (tel.00 32 2-553-6900)

Νάνσυ Μορεχόν

Την Παρασκευή 15/9/2006, η Εταιρία Συγγραφέων υποδέχθηκε στα γραφεία της την βραβευμένη Κουβανή ποιήτρια και δοκιμιογράφο **Νάνσυ Μορεχόν**, η οποία συνοδεύεται από την πολιτιστική ακόλουθο της πρεσβείας της Κούβας.

Διαγλωσσικές Περιπέτειες

Την Τρίτη 10/10/2006, ώρα 19.30 στη Στοά του Βιβλίου, η Εταιρεία Συγγραφέων οργανώνει συζήτηση για τις ενδογλωσσικές περιπέτειες των κειμένων με θέμα: «**Σολωμός, Παπαδιαμάντης, Ροΐδης** από τα ελληνικά στα ελληνικά».

Κωστούλα Μητροπούλου

Την Δευτέρα 23/10/2006, ώρα 20.00 στη Στοά του Βιβλίου θα γίνει παρουσίαση βιβλίου-αφιερώματος στην **Κωστούλα Μητροπούλου** με τίτλο «Το χρονικό μιας ανυπότακτης ζωής». Ομιλητές: Αναστασία Παπαδημητρίου, Ελένη Γκίκα, Γιώργος Γιάνναρης, Ρίτσα Φράγκου-Κικίλια, Νίκος Κωνσταντόπουλος, Κάτια Μητροπούλου. Απόσπασμα θα διαβάσει ο Νίκος Γαλανός.

Ένα ποιητικό ταξίδι

Την Πέμπτη 2/11/2006, το Σουηδικό Ινστιτούτο Αθηνών θα προβάλει στο Γαλλικό Ινστιτούτο την ταινία «**Διαβάζοντας Καβάφη: δεκατέσσερα ποιήματα**», ένα ποιητικό ταξίδι μεταξύ Αλεξάνδρειας, Αθήνας και Κωνσταντινούπολης. Θα ακολουθήσει απαγγελία ποιημάτων του Καβάφη στα ελληνικά, τουρκικά, αραβικά, αγγλικά και σουηδικά. Στην εκδήλωση θα παρευρεθεί και ο σκηνοθέτης Carl Henrik Svenstedt.

Υποδοχή των νέων μελών

Την Δευτέρα 20/11/2006, ώρα 20.00, θα γίνει στα γραφεία της Εταιρείας η υποδοχή των νέων μελών της, που εκλέχτηκαν από τη Γενική Συνέλευση του Μαρτίου 2006.

Καλωσορίζουμε τα νέα μας μέλη

Η Γενική Συνέλευση της 2 Απριλίου 2006, ψήφισε και κατέστησε μέλη της Εταιρείας τους και τις πιο κάτω πέντε υποψήφιους και υποψήφιες, ανάμεσα στους και στις έντεκα προταθέντες και προταθείσες. Επίσης, ψήφισε όλους τους υποψήφιους και υποψήφιες για επίτιμα μέλη.

Έτσι, έχουμε πέντε νέα τακτικά μέλη που είναι κατ' αλφαβητική σειρά: Σταύρος Ζαφειρίου, Δημήτρης Κοσμόπουλος, Ευτυχία Αλεξάνδρα Λουκίδου, Έλενα Νούσια και Χρήστος Χρυσόπουλος, και επτά νέα επίτιμα μέλη, που είναι: Στυλιανός Αλεξίου, Βελουδής Γιώργος, Γεωργής Γιώργος, Μαστροδημήτρης Παναγιώτης, Παππά Έλλη, Πιερός Μιχάλης, Σαμαρά Ζωή.

Χαιρόμαστε και καλωσορίζουμε όλα τα νέα μέλη μας. Λόγω περιορισμένου χώρου, παρουσιάζουμε με λίγα λόγια στον παρόν τεύχος του Ενημερωτικού Δελτίου, τα τακτικά μέλη.

Έργο του Tamás Fekete.

Σταύρος Ζαφειρίου

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΖΑΦΕΙΡΙΟΥ γεννήθηκε το 1958 στη Θεσσαλονίκη, όπου και ζει. Γράφει ποίηση, πεζογραφία, και παραμύθια. Εργάζεται στο Κέντρο Πολιτισμού της Νομαρχίας Θεσσαλονίκης.

Ο Αργύρης Χιόνης, στην εισήγηση του λέει μεταξύ άλλων: «Ο Σταύρος Ζαφειρίου, θεωρείται ένας από τους σημαντικότερους εκπροσώπους της γενιάς του. Η πορεία του, από την πρώτη συλλογή του έως την πλέον πρόσφατη («Σώματος Λόγος», 2004), χαρακτηρίζεται από την αδιάκοπη αναζήτηση ποιητικών μέσων ικανών να εκφράσουν την υπαρξιακή αγωνία, όχι μόνο τη δική του, αλλά του ανθρώπου γενικά, καθώς η ποίησή του δεν είναι ερμητικά εξομοιοποιητική (όπως όσο και πιο συχνά συμβαίνει τελευταία), αλλά διαυγής και καθολικής ισχύος, με την έννοια ότι είναι ανοικτή στον αναγνώστη, κάτι σαν καθρέφτης, μέσω στον οποίο μπορεί ο καθένας να δει το πρόσωπό του». Στο ίδιο μήκος κύματος κινούνται και τα πεζογραφικά του έργα, καθώς και τα εξαιρετικά παραμύθια του.

Δημήτρης Κοσμόπουλος

Ο ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΣΜΟΠΟΥΛΟΣ γεννήθηκε το 1964 στο Κοντογόσι (Παπαφθέσσα) Πυλίας, στη Μεσσηνία. Μεγάλωσε στην Καλαμάτα. Σπούδασε Νομικά, Θεολογία και Φιλοσοφία. Ζει στην Αθήνα. Εργάζεται στη Ραδιοφωνία σε εκπομπές Λόγου και Τέχνης.

Ο Νάσος Βαγενάς στην εισήγηση του, αναφέρει μεταξύ άλλων: «Εκείνο που διακρίνει το περιεχόμενο της ποίησής του Δ.Κ. είναι η εναργής χρήση του βιωματικού του υλικού. Η ιστόρηση του προσώπου μέσω της ιστόρησης της γενέθλιας γης και της αναζήτησης μιας χαμένης αθωότητας συναρτάται με ρεαλιστικές αναφορές σε ληπτομέρειες και συμβάντα του παρόντος σε μια έκφραση που καθοδηγείται από μίαν υποβλητική οντολογική αναζήτηση, που είναι ταυτόχρονα και αναζήτηση κοινωνική. Η συνομιλία με την ποιητική και, γενικότερα, με την πολιτισμική μας παράδοση αποτελεί έναν από τους άξονες αυτού του περιεχομένου». Ο Δημήτρης Κοσμόπουλος, είναι εξίσου αξιόλογος δοκιμιογράφος. Τα σχετικά κείμενά του είναι γραμμένα με ευαισθησία και κριτική οξύνοια.

Ευτυχία Αλεξάνδρα Λουκίδου

Η ΕΥΤΥΧΙΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ ΛΟΥΚΙΔΟΥ γεννήθηκε στο Μόναχο της Γερμανίας το 1965. Κατάγεται από την Κωνσταντινούπολη. Μεγάλωσε στη Θεσσαλονίκη, σπούδασε στη Φιλοσοφική σχολή του Α.Π.Θ. και εργάζεται ως Εκθεσιολόγος. Παράλληλα με την ποίηση ασχολείται και με το λογοτεχνικό δοκίμιο.

Ο Μανόλης Πρατικάκης, στην εισήγηση του, λέει μεταξύ άλλων, τα εξής: «Η Ευτυχία Αλεξάνδρα Λουκίδου, είναι μία από τις ταλαντούχες νέες ποιήτριες. Ήδη, με μια σημαντική κατάθεση τεσσάρων βιβλίων, εκ των οποίων τα δύο τελευταία αρχίζουν να εγγίζουν την ωριμότητα. Με εκείνο το βάρος που αποκτούν οι λέξεις, κάτω από το χέρι του καλού τεχνίτη, καθώς συναιρούνται αρμονικά με τα πράγματα. Μ'εκείνη την ήρεμη θλιψη που προϋποθέτει στοχαστική ενοτένιση της οδυνηρής εμπίωσης της ζωής, βαθιά αφομοίωση, αυτογνωσία, μέτρο, ώστε η απώλεια να μη γίνεται ποτέ κραυγή, άλεκτος θόρυβος, ή θρήνος. Μια ποιήτρια με ήδη αξιόλογη θητεία (σε ποιητικό και δοκιμιακό λόγο), αλλά κυρίως με όνομα μελλούμενο- τουτέστιν πολλή υποσχόμενη, καθώς οδεύει «στην πλήρη απόσβεση του ποιητικού της Εγώ για έναν ανώτερο βαθμό».

Έλενα Νούσια

Η ΕΛΕΝΑ ΝΟΥΣΙΑ γεννήθηκε το 1947 στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε Ελληνική Φιλολογία (Θεσσαλονίκη) και Ψυχολογία (Tübingen, Zurích) και εργάζεται στη Μέση Εκπαίδευση. Είναι ποιήτρια, μεταφράστρια και δοκιμιογράφος. Έχει διδάξει λογοτεχνική μετάφραση στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών. Είναι μια εξαιρετική προσωπικότητα, αφοσιωμένη με σοβαρότητα στην υπηρεσία της τέχνης και του λόγου, με σημαντική ποσοτική και ποιοτική προσφορά, και μια παρουσία με αναμφισβήτητο ήθος και ύφος.

«Η ποίηση της Έλενας Νούσια» –λέει η Ζέφη Δαράκη στην εισήγησή της– «έχει το χάρισμα μιας πολύ ενδιαφέρουσας ιδιαιτερότητας, μιας ποιητικής κατάθεσης που συχνά προσεγγίζει τις παρυφές της υπερρεαλιστικής γραφής, ενώ διατηρεί ταυτόχρονα την εγκυρότητα ενός προσωπικού "μαγικού" ύφους που ξέρε να γοητεύει και να δημιουργεί το άμεσο ενδιαφέρον του αναγνώστη. Το μεταφραστικό της έργο παράλληλα, αφορά μεγάλους ποιητές, όπως ο Holderlin, ο Trakl, ο Celan κλπ. Οι μεταφράσεις προλογίζονται από πολύ σοβαρά εισαγωγικά δοκίμια ανάληψης και ερμηνείας του μεταφραζόμενου έργου με πλήρη βιογραφικά στοιχεία και σχόλια σημαντικών φιλοσόφων».

Χρήστος Χρυσόπουλος

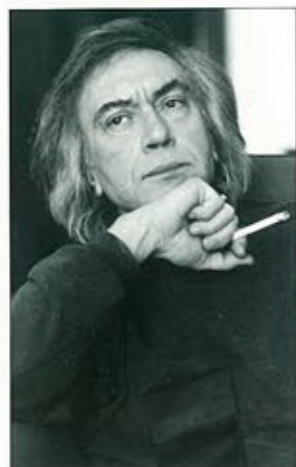
Ο ΧΡΗΣΤΟΣ ΧΡΥΣΟΠΟΥΛΟΣ γεννήθηκε στην Αθήνα το 1968. Σπούδασε οικονομικά και ψυχολογία. Εργάζεται ως τακτικός συνεργάτης του ένθετου «βιβλιοθήκη» της εφημερίδας «Ελευθεροτυπία». Το πρώτο του βιβλίο εκδόθηκε το 1996 και από τότε μέχρι σήμερα έχει εκδώσει άλλα πέντε βιβλία (συλλογές διηγημάτων και μυθιστορήματα). Παράλληλα, μεταφράζει ξένους συγγραφείς και δημοσιεύει κριτικά λογοτεχνικά κείμενα σε περιοδικά και εφημερίδες.

«Το έργο του έχει τύχει θερμής υποδοχής από τους σημαντικότερους κριτικούς της χώρας μας και έχει προκαλέσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον στο εξωτερικό. Έχει ξεχωρίσει για τον "εργαστηριακό" χαρακτήρα της γραφής του, και θεωρείται ο πλέον στυλίστας συγγραφέας της νεώτερης γενιάς» λέει μεταξύ άλλων ο Κώστας Κατσουβάρης, συνομήλικός του και σημαντικός επίσης συγγραφέας ανάμεσα στους νέους με τα περισσότερα εχέγγυα για το παρόν αλλά και, κυρίως για το μέλλον της ελληνικής λογοτεχνίας. Ο Χρήστος Χρυσόπουλος όπως και ο Κώστας Κατσουβάρης είναι άτομα και συγγραφείς με ταλέντο αλλά και με χαρίσματα όπως: η εργατικότητα, το ήθος και η κοινωνική ευαισθησία και η υπευθυνότητα. Χαρίσματα που στην εποχή μας θεωρούνται είδος εν ανεπαρκεία.

Μνήμες

Ο Γιώργος Ξενάριος για τον ΓΙΩΡΓΟ ΧΕΙΜΩΝΑ (1938-2000)

Το έργο του Γιώργου Χειμωνά στέκει μοναχικό και επιβλητικό στο στερέωμα της ελληνικής λογοτεχνίας. Χωρίς πιστούς απογόνους –αλλά και δίχως ορατούς προγόνους–, μνημιώνει έναν συγγραφέα που, με πλήρη επίγνωση, κινήθηκε στα όρια της ανθρώπινης ύπαρξης, στις παρυφές του τερατώδους. Ο Γιώργος Χειμωνάς θρηρεύει το πρόσωπά του από έναν μυθολογικό ορίζοντα κατακλυσμένο από ένα αρχέγονο κοσμολογικό υλικό. Οι ήρωές του, με τη διπλή έννοια της λέξης, δεν είναι

μυθιοστορηματικά πρόσωπα γεννημένα από μυθολογικούς χειρισμούς, αλλά αρχαιολογικά σύμβολα, καθούπια που μέσα τους θέλει να χύσει το λογοτεχνικό (ψυχικό, πραγματολογικό, ακόμα και βιολογικό) υλικό του.

Τα πρόσωπά του είναι σχεδόν προσημασμένα, επειδή ο Γιώργος Χειμωνάς φλέγεται να αφηγηθεί μια ιστορία, την ίδια πάντα, σε παραλληλογές. Κι έτσι πρέπει να διαβαστεί το σύνολο του έργου του (πιθανότητα και οι μεταφράσεις του): ως μια πληθυντική παραλληλογική της ιστορίας του Κόσμου. Μια ιστορία του κόσμου όμως που τελείται στην άπειρη ψυχική επιφάνεια του ανθρώπου, και πιο συγκεκριμένα στην άδυτη περιοχή της όπου εδρεύει η καταγωγή.

Εντέθεν και η συναίρεση της κοσμολογίας με την ανθρωπολογία. Ο Χειμωνάς νοιάζεται αποκλειστικά για μια εσωτερική ιστορία του Κόσμου. Το καταγωγικό σκότος, η ανάδυση του ανθρώπου στην επιφάνεια αυτού του σκοταδιού και ένα επερχόμενο, εσαεί επικρεμάμενο Τέλος είναι ο άξονας τής, μίας και μόνης, ιστορίας που μας διηγείται. Αυτό το Τέλος μάλιστα πρέπει να αιωρείται διαρκώς, να μην επέλθει ποτέ, στη σκιά του να ζει φοβισμένος ο άνθρωπος. Γιατί, αλλιώς, ο Συγγραφέας, έτσι όπως οραματίστηκε τον ρόλο του ο Χειμωνάς, δεν θα έχει θέση ούτε τόπο να σταθεί.

Ακριβώς για να πει αυτή την ιστορία, ο Χειμωνάς χρειάζεται το τερατώδες. Για να μπορέσεις να πεις την ιστορία του Κόσμου –συνεπώς και την ιστορία του Ανθρώπου–, πρέπει να βγεις έξω από τα όριά της (από την άποψη αυτή, το πιο εύγλωττο βιβλίο του είναι ο «Γιατρός Ινεότης», όπου παρουσιάζεται ένα πέραν παντός ορίου πρόσωπο). Και όποιος βγαίνει έξω από τα όρια αυτής της ιστορίας δεν μπορεί παρά να είναι ένα πρόσωπο τερατώδες – ή συγγραφέας.

Ο Γιάννης Βαρβέρης για τον ΚΛΕΙΤΟ ΚΥΡΟΥ (1921-2006)

(απόσπασμα)

Ο Κλειτός Κύρου υπήρξε ένας ποιητής με σαφή τον κοινωνικό προσδιορισμό ήδη από τα πρώτα του φανερώματα. Κατά τα δοκιμαζόμενα κατοχικά και εμφυλιοπολεμικά χρόνια, σε εποχές που ακόμη ηλαιοποιεί εν θερμώ η ιστορική μαγιά της ποίησης της γενιάς του, ο Κύρου συνειδητοποιεί εθελούσια αυτή την αιμόσυνη πραγματι-

κότητα, αλλά και ελπίζει σε μια μελλοντική αναστάσιμη αντροπή της:

... Κι όμως το ξέρουμε καλά προτού να ξημερώσει

θα ξαναγεννηθούν οι αναμονές οι ελπίδες θα πληθαίνουν.

Θα 'λεγε κανείς ότι απ' τη δεύτερη συλλογή ο Κύρου συνορεύει μορφολογικά περισσότερο απ' οπουδήποτε αλλιού με τις επιρροές του Καρυωτάκη και με το αρχικό στίγμα του Μανόλη Αναγνωστάκη.

Από δω και πέρα, η συγκινημένη εφηβική κιβωτός θα δώσει τη θέση της σε μια μνήμη και σ' ένα βίωμα συλλογικότερο. Όσα ο ποιητής θυμάται μέχρι τώρα ως περιστατικά ενός σήμερα ή, έστω, ενός νωπού χθες, ήδη στις *Κραυγές της νύχτας* (1960) έχουν γίνει ιστορικός χρόνος. Δρουν πλέον ως καταιγισμός εικόνων και ως εντονότατος παλμός. Ο λόγος του Κύρου γίνεται συχνά εισαγγελικός και συνάμα απειλησμένος για τους ματαιωμένους αγώνες και για τον ανελέητο σφαγιασμό των αιμόφυρτων μεταπολεμικών ελπίδων. Με τη νύχτα ως μοναδικό καταφύγιο, ο ποιητής θυμάται τους χαμένους του συντρόφους. Το ηθικό αίτημά του είναι να μη λησμονηθούν ποτέ οι θυσίες τους. Η τεχνική των ηθελημένων δισοκειλισμών και των άστικτων στίχων υπαγορεύει ασθματική ανάγνωση των εννοτήτων στις *Κραυγές* και πυροδοτεί ένα σχεδόν παραληρηματικό κήλιμα.

Οι *Κλειδάριθμοι* (1963), σημαντικότερος σταθμός στην πορεία του Κύρου, ας αποκληθεί εδώ, μπορεί και λίγο αστόχαστα, βιβλίο αποστασιοποίησης. Το πρότερο *πληθωρικό συναίσθημα περνάει τώρα μια αυστηρή επεξεργασία απόσταξης*. Το προϊόν της είναι συμπαγές, ενιαίο, γνήσιο – μια έντονα προσωπική κατάσταση, καθώς πιστεύω. Το ποιητικό βήμα θεωρεί και επιθεωρεί τα πράγματα, ο λόγος οικονομείται μέχρι και την κρυπτικότητα, το βίωμα παρίσταται πλέον ως λόγος περισσότερο συμπερασματικός. Εδώ, το ύφος του χαρακτηρίζεται από την ευεργετική ξηρότητα του βωβού νόου, εκείνου που έχει κατακαθίσει πια σε σοφία ζωής και έχει μεταλλοχθεί σε φιλοσοφική ενάτηνση ακόμη και των ατομικών πληγών.

(...)

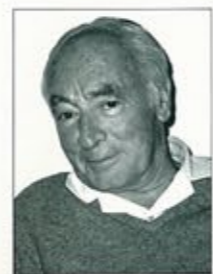
Το 1996 ο Κύρου εκδίδει τον *Πρωθύστερο λόγο*. Οιονεί μεταφυσικός και ο ποιητής, ενδοστρέφεται και μετατοπίζεται θεματικά

προς τον προβληματισμό της φθοράς και του θανάτου. Με παντο-
τινό παροσότη και οδηγό την Ποίηση, που του χάρισε, μέσω του
«θαθεμπορίου των λέξεων», «σταθεράν παρηγόρησιν», ο Κύρου
συνομιλεί μαζί της και διαπιστώνει πως η σύντροφος Τέχνη τον
άφησε τελικά αφενός απάρασκευο *χωρίς τα μάγια που προμη-
νύουν βλάστηση ονείρων*, αφετέρου, όμως, και μέσα απ' τις αιρέ-
σεις του τον παρακολούθησε αδιάλειπτα και *τελετουργικά με
βηματισμό/ μαθητευόμενου κοριτσιού/ για να τον συνεφέρνει*.
Αν, όμως, εδώ παρουσιάζεται κάτι πρωτόφαντο, σχεδόν ανατρι-
χιαστικό, στην απλότητα της εξεικόνισής του, είναι ο τελικός ισο-
λογοισμός, *μια γη σπαρμένη νεκρούς να μην έχει πού να πατήσει*,
(...)

Ο Κλειτός Κύρου γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1921. Σπούδασε νομικά, προφανώς βασανίστηκε ως υπάλληλος τραπεζίτης επί πολ-
λά χρόνια, εξέδωσε τις συλλογές τις οποίες κάπως επί τροχάδην διατρέξαμε και μετέφρασε πολλή ξένη, ιδίως αγγλική, ποίηση και ξένο θέατρο.

Ήταν ένας κύριος ψηλού αναστήματος με μουστάκι και μάλλον αραιά κόμη, κομψότατος, ευγενέστατος, πολύ αρχοντικός και συνάμα απλός, με βήμα ελαφρώς μελαγχολικό. Ευτυχώς, δηλαδή, δεν είχε κανένα από τα χαρακτηριστικά των «καταραμένων ποιητών». Έτσι, όμως, δεν είναι οι αθηναίοι ποιητές;

Ο Κώστας Γεωργουσόπουλος για τον ΡΟΖΕ ΜΙΛΛΙΞ (1913-2006)

Ο Ροζέ Μιλλιέξ που αποδήμησε πλήρης ημερών δεν υπήρξε ποτέ φιλέλληνας. Είχε μόνο βαθιά και επώδυνη αγάπησει τον τόπο μας και τους ανθρώπους του ώστε χωρίς χαρτιά και μίζερες διατυπώσεις είχε καταδυθεί στην ουσία του πολιτισμού μας με αποτέλεσμα να ληπούργει ως γνήσιος Έλληνας. Απόδειξη ότι δεν έμεινε απλός θεατής έστω αντικειμενικός των ιστορικών και πνευματικών μας περιπετειών αλλά

συμμετείχε στα πάθη μας, στα αδιέξοδά μας, στους αγώνες και στις αγωνίες μας, στα βάσανα και στις εξάρσεις μας. Τόσο μάλιστα ταυτίστηκε με την εποποιία του λαού μας, ώστε συχνά από τις συντηρητικές εξουσίες της γενέθλιας γης του θεωρήθηκε επίορκος «προδότης» αφού και ως δάσκαλος χρησιμοποιούσε ως όχημα και μέθοδο του την ελληνική εμπειρία και την ελληνική παράδοση.

Βαθιά δημοκράτης ασυμβίβαστος αντιδογματικός στάθηκε αρχός και κηδεμόνας σε κάθε νέο που άνοιγε τα φτερά του. Προσωπικά τον θυμάμαι το 1954 στη Λαμία να έχει έρθει στο εκεί Γαλλικό Ινστιτούτο να παραστεί στις ετήσιες γιορταστικές εκδηλώσεις για το τέλος της σχολικής χρονιάς. Τον υποδεχτήκαμε χορεύοντας χορό της μεσοβρινής Γαλλίας και άδοντας ανάλογα λαϊκά άσματα. Και μας απάντησε απαγγέλλοντας Σικελιανό και Παλαιά!

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΚΥΚΝΟΥ

Απόσπασμα

(...)

Κι εμείς μένουμε μόνοι και λυπημένοι χαμένοι σ' αυτή την πικρή ερημιά.

Πουθενά και ποτέ πια δεν θα ξανασυναντηθούμε.

Πουθενά και ποτέ πια δεν θα ξανακούσουμε τη φωνή σου.

Δεν θα μας αγγίζουν τα χέρια σου.

Δεν θα βαδίσουμε πλάι πλάι

δεν θα κοιταχτούμε στα μάτια.

Αφήνοντας την καρδιά να μιλήσει.

Να τραγουδήσει τις χαρές και τα βάσανα της αγάπης.

Ούτε και θα διαβάσεις ξανά τα ποιήματα.

Τ' αγαπημένα σου ποιήματα.

Ακόμα κι αυτά που είναι γραμμένα για σένα.

Άδειες θα είναι τώρα οι μέρες μας

και σκοτεινά για μας και κρύα τα βράδια.

Όμως το φως που το πνεύμα σου άφησε πίσω του θα είναι ανέσπερο.

Θα μας βοηθάει ν' ανικνεύουμε τα σκοτάδια.

(...)

4.5.06

Θανάσης Κ. Κωσταβάρας

Ο Φίλιππος Φιλίππου για τον ΒΑΣΙΛΗ ΙΩΑΚΕΙΜ (1953-2005)

Ο Βασίλης Ιωακείμ γεννήθηκε στον Άγιο Κωνσταντίνο Αιτωλίας το 1953 και πέθανε στις 4 Οκτωβρίου 2005. Ήταν ασυρματιστής και ταξίδεψε δέκα χρόνια με ποντοπόρα πλοία. Εξέδωσε ποίηση και πεζογραφία. Από το 1980 έως το 1981 εξέδιδε το πολιτιστικό περιοδικό *Κανάλι 14*, όπου δημοσίευε ναυτικά και θαλασσινά θέματα (το αφιέρωμά του στο Νίκο Καρβαδιά είναι υπόδειγμα ερευνητικής εργασίας και πλη-

ρότητας). Τα τελευταία χρόνια εργαζόταν στον πύργο ελέγχου του αεροδρομίου του Ελληνικού. Εξέδωσε τέσσερις συλλογές διηγημάτων: την *Ποταμούλα* (1989), *Ο τάφος του Έλληνα* (1995), το *Ζωολόγιο* (1998) και *Αμήχανος κληρονόμος* (1999). Τελευταίο του βιβλίο ήταν το αφήγημα *Αιγαίο* (2002), το οποίο κατά κάποιο τρόπο αποτελεί τη συσταμένη όλων των βιβλίων του. Έγραψε και άλλα βιβλία τα οποία δεν πρόλαβε να δημοσιεύσει ανάμεσα σε αυτά και το πικρό αφήγημα «*Σαν έτοιμος από καιρό...*», όπου κάνει μια ανασκόπηση της ζωής του, ένα είδος πνευματικής διαθήκης.

Στο όνομα της φωτεινότητας και της διαφάνειας

ΤΟΥ ΟΔΥΣΣΕΑ ΕΛΥΤΗ

Ας μου επιτραπεί, παρακαλώ, να μιλήσω στο όνομα της φωτεινότητας και της διαφάνειας. Επειδή οι ιδιότητες αυτές είναι που καθορίσανε τον χώρο μέσα στον οποίο μου ετάχθη να μεγαλώσω και να ζήσω. Και αυτές είναι που ένιωσα, σιγά - σιγά, να ταυτίζονται μέσα μου με την ανάγκη να εκφραστώ. Είναι σωστό να προσκομίζει κανείς στην τέχνη αυτά που του υπαγορεύουν η προσωπική του εμπειρία και οι αρετές της γλώσσας του. Πολύ περισσότερο όταν οι καιροί είναι σκοτεινοί και αυτό που του υπαγορεύουν είναι μια όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ορατότητα. Δεν μιλώ για τη φυσική ικανότητα να συλλαμβάνει κανείς τ' αντικείμενα σ' όλες τους τις λεπτομέρειες αλλή για τη μεταφορική, να κρατά την ουσία τους και να τα οδηγεί σε μια καθαρότητα τέτοια που να υποδηλώνει συνάμα την μεταφυσική τους σημασιολογία. Ο τρόπος με τον οποίο μεταχειρίστηκαν την ύλη οι γλύπτες της Κυκλαδικής περιόδου, που έφτασαν ίσια - ίσια να ξεπεράσουν την ύλη, το δείχνει καθαρά. Όπως επίσης, ο τρόπος που οι εικονογράφοι του Βυζαντίου επέτυχαν από το καθαρό χρώμα να υποβάλλουν το «θείο».

Μια τέτοια, διεισδυτική και συνάμα μεταμορφωτική, επέμβαση μέσα στην πραγματικότητα επεχείρησε πιστεύω ανέκαθεν και κάθε υψηλή ποίηση. Όχι ν' αρκестεί στο «νυν έχον» αλλή να επεκταθεί στο «δυνατόν γενέσθαι». Και που, είναι η αλήθεια, δεν εκτιμήθηκε πάντοτε. Ίσως γιατί οι ομαδικές νευρώσεις δεν το επέτρεψαν. Ίσως γιατί ο ωφελημισμός δεν άφησε τα μάτια των ανθρώπων ανοιχτά όσο χρειάζεται. Η ομορφιά και το φως συνέβη να εκληφθούν άκαιρα ή ανώδυνα. Και όμως. Η διεργασία που απαιτείται για να φτάσει κανείς στο σχήμα του Αγγέλου είναι, πιστεύω, πολύ πιο επώδυνη από την αλήτη που εκμαιεύει όλην των λογίων τους δαιμόνους.

Βέβαια υπάρχει το αίνιγμα. Βέβαια υπάρχει το μυστήριο. Αλλή το μυστήριο δεν είναι μια σκηνοθεσία που επωφελείται από τα παιχνίδια της σκιάς και του σκότους για να μας εντυπωσιάσει απλώς. Είναι αυτό που εξακολουθεί να παραμένει μυστήριο και μέσα στο απόλυτο φως. Είναι τότε που προσλαμβάνει την αίγλη εκείνη που ελκύει και που την ονομάζουμε Ομορφιά. Την Ομορφιά που είναι μια οδός - η μόνη ίσως οδός - προς το άγνωστο μέρος του εαυτού μας, προς αυτό που μας υπερβαίνει. Επειδή αυτό είναι στο βάθος η ποίηση: η τέχνη να οδηγείσαι και να φτάνεις προς αυτό που σε υπερβαίνει.
(...)

Από τον Λόγο του στην Ακαδημία της Στοκχόλμης στις 8.12.1979
(απόσπασμα)

